

PRED JUTRISNJO SEJO OKRAJNEGA ODBORA SZDL IN OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA

Nova organizacija in financiranje zdravstva in socialnega zavarovanja

1. januarja 1963 bo pričel veljati novi zakon o organizaciji in financiranju zdravstva ter socialnega zavarovanja. V našem okraju o tem že dalj časa razpravljajo na različnih mestih, jutri pa bo predmet tudi na skupni seji okrajnega odbora SZDL in okrajnega sindikalnega sveta. O pripravah za to sejo sta razpravljala oba izvršna organa okrajnih forumov, ko sta dobila gradivo s tega področja od posebne podkomisije pri komisiji za družbeno upravljanje okrajnega odbora SZDL.

Bistvo novih predpisov je v tem, da se zavarovanec, ki financira in uporablja vse te službe, neposredneje približa soodločanju in upravljanju s temi skupnimi sredstvi (samo v našem okraju gre v te namene na leto več kot 3 milijarde in 700 milijonov dinarjev!). Dosedanji način financiranja zdravstva namreč ni spodbujal, da bi se zavarovalci zanimali za to, ali so dohodki dovolj veliki in če krijejo izdatke ali ne. V bodoče se bo tu marsikaj spremenilo. Tista komunalna skupnost, ki ne krije svojih izdatkov, mora sama zagotoviti tudi kritje primanjkljajev. To pa pomeni, da bomo, če ne bomo dovolj rednega prispevka, za svoje zdravje morali prispevati še vsi skupaj več. Na podjetju odpadejo večja bremena; v bodoče bodo plačevala bolniške izdatke do 30 dni (za to bodo dobila del sredstev od prispevkov) in vse stro-

ške za zdravljenje posledic nesreč pri delu. To pa so že sredstva, ob katerih se bodo delavski sveti resneje zamislili, kot so se marsikje doslej. Tudi takim, ki so na račun socialnega zavarovanja opravljali doma najrazličnejša poljska in druga dela, pa še marsikateremu »skrivaču« bo zdaj kaj hitro odzvonilo, če bodo zanj morali delati sodelavci v podjetju! Vse to bo zavarovance res približalo k skrbi za upravljanje s skladi.

Zaman pa bi bilo pričakovati, da bo že sam predpis uveljavil vse to, kar zakon prinaša. Potrebna bo krepka beseda organov samoupravljanja in družbene upravljanja, posebej pa še političnih organizacij, da se bo uveljavil nov odnos do zdravstvene službe in socialnega zavarovanja. To bo toliko lažje, ker bo vsaka občina preko svojega sveta zavarovancev redneje razpravljala o vseh tistih

zadevah, ki so bile doslej prepuščene sedanji okrajni skupščini. Resnici na ljubo povejmo, da si nekatere občine niso ravno belile glave zaradi izgube oziroma primanjkljaja v skladu socialnega zavarovanja, saj je bil »nekje« sklad pozavarovanja, ki je kril izgube in še kaj.

Na zadnji skupni seji, o kateri smo že poročali, so bila v politično podporo zdaj potekajoči akciji sprejeta nekatera stališča, ki jih bomo tu na kratko povzeli. Predvsem je važen sklep za predlog, da bi v okraju ustanovili eno komunalno skupnost zavarovancev in ena vod za socialno zavarovanje. Čemu to? Nekatere izkušnje iz bližnje preteklosti nas uče, da se le prerađi odločimo za »decentralizacijo«, potem pa se hitro pokaže, da smo ukrepali zaradi ukrepa. Vodilo za tak sklep je bilo načelo, da naj se sredstva ne razdrobijo, pri tem pa je vendarle treba krepko poudariti decentralizirano upravljanje!

Gre še za drug važen pomislek: posamezne občine nikakor ne bi bile sposobne same nositi morebitni riziko za izgube pri socialnem zavarovanju. Prav tu namreč bolj kot kjerkoli drugje velja načelo: eden za vse — vsi za enega! Tako služba nujno terja večjo enoto, ki se bo zavestno odrekla delitvi posameznih viškov; raje jih bo usmerila v korist vseh svojih manjših enot. Seveda bo vsako odrekanje delitve takih viškov ali pa dopolnilno zbiranje potrebnih sredstev predhodno potrjeno s sklepi vseh naših občinskih ljudskih odborov! V tem pa je tudi bistvo sedanje spremembe: novi sistem se krepko bliža že doseženi stopnji komunalne ureditve. V ničemer ji ne nasprotuje, dejansko pa priteguje zavarovance k soodločanju. Zagotovili ga bomo s sodelovanjem naših ljudi v svetu zavarovancev v podjetju in komuni.

Zavarovanec pa se hkrati pojavlja še v drugi vlogi: izvoljen je v svet zdravstvenega doma ali zdravstvene postaje, sodeloval bo v občinskem svetu za zdravstvo in v drugih svetih, ki pravnako obravnavajo najrazličnejša vprašanja s tega področja. Tu spet lahko vpliva na politiko v zdravstvu. Končno imajo tudi v zdravstvu zaposleni ljudje svoje organe samoupravljanja, ki jih bodo novi predpisi pravnako

(Nadaljevanje na 2. strani)

VREME

OD 13. DO 23. SEPTEMBRA
Padavine pričakujemo okrog 15., 20. in 23. septembra. V ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

V soboto zjutraj je predsednik republike Josip Broz-Tito v Zagrebu svečano odpril letošnji mednarodni jesenski sejem. S soprogom Jovanko in z visokimi državnimi voditelji si je tovariš Tito več ur ogledoval razstavljene domače in tuje izdelke, nato pa je v knjigo vtisov vpisal, da nudi letošnji zagrebški velesejem najbolj impresivno sliko po vojni tako po organizaciji kakor tudi po visoki kakovosti izdelkov in tehniških dosežkih. — Na sliki: tovariš Tito si je pravkar ogledal najnovejši izdelek novomeške INDUSTRIJE MOTORNIH VOZIL: servisno delavnico (Foto: Dolenjski list)

Občinske doklade so pomemben gospodarski inštrument

Nedavni plenum OO SZDL je opozoril na to, da politika komun pri kmetijskih dohodkih ni usklajena z nalogami v procesu podružbljanja kmetijske proizvodnje. V razgovoru z novinarji, o katerem smo pisali v prejšnji številki, je predsednik OLO tov. Niko Belopavlovič posebej poudarjal, da bodo morale naše komune pri določanju kmetijskih doklad ubrati novo pot.

Hitra investicijska izgradnja živinorejskih naprav terja hitrejšo povečevanje površin pri proizvodnih obratih zadrževanju in kmetijskih posestev, ker moramo obojini zagotoviti krmsko osnovo. Takšno hitrejšo širjenje površin družbenega kmetijstva pa v marsičem ovira neurejena davčna politika. Na našem področju je še vedno 95,7 odstotkov zemljišč v rokah zasebnikov. Katastrski dohodek je izračunan na osnovah iz leta 1955. V primerjavi z letom 1959 je bil v našem okraju lani narodni dohodek za 60 odst. večji, gotovinski od-

kup pri zadrževanju za 30,2 odst. večji, odkupne cene pa so se povečale za okoli 30 odst. Davščine v zasebnem kmetijstvu so se pri vsem tem povečale za borih 4,7 odst. Tu je skrit prvi del odgovora na vprašanje, zakaj podružbljanje kmetijskih površin ne poteka hitreje. V brežiški občini je na primer odmera kmetijskih davkov letos za 1,5 odst. nižja, kot je bila leta 1959, v ostalih občinah pa je od 0,1 do 13 odst. višja. Občinske doklade torej niso zajele porasta dohodkov v kmetijstvu.

Drugi del odgovora je v lestvicah za določanje občinskih doklad. Te so na našem področju zelo okorele, doklade pa predstavljajo premajhen del vseh davkov iz kmetijstva v zasebnem sektorju. Medtem ko so drugod z občinskimi dokladi zajeli dve tretjini kmetijskih davščin, smo jih pri nas ko majda polovico. Občini Trebnje in Novo mesto imata samo eno lestvico za vse pod-

ročje, ostale občine pa po dve. Pri nas živi 15.450 kmetov, ki so hkrati delavci v proizvodnji. Ti razpolagajo s 44 tisoč ha kmetijskih površin ali z 22 odst. vseh površin v okraju! Prav oni imajo svoja posestva v bližini industrijskih središč, kjer bi morali družbeni kmetijski obrati rasti najhitreje. Takšni »kmetje« zlahka prodajo svoje presežke na trgu v mestu, njihajo med kmetijo in tovarno, naredijo tako v tovarni kot na kmetiji doma bore malo, in kljub temu dobro živijo. Te »delavce-kmetje«, bi morale komune z občinskimi dokladi pravilno obdavčiti. Občinska doklada, prirejena po višini katastrskega dohodka, tega prav gotovo ne bo zmogla. V njeni senči bo še naprej živel na svoji kmetiji na stari način tudi kmet iz okolice mesta, ki prav gotovo laže proda svoje pridelke na trgu kot oni z vrha Gorjancev ali s Kozjanskega. V dosedanjem načinu odmerjanja občinskih dokladov pa sta bila oba na enakem. Pravzaprav vsi trije: »kmet-delavec«, kmet iz okolice večjih naselij in kmet iz hribov. Nove lestvice za določanje občinskih dokladov morajo biti torej prirejene posebej za kmete iz okolice mest in posebej za one iz hribovja.

Do 15. septembra bodo vsi ljudski odbori pripravili revizijo dosedanjih odlokov o občinskih dokladah in izdelali predloge, ki bodo vsebovali več lestvic. Nove lestvice bodo upoštevale vodila, o katerih smo govorili malo prej. Te predloge bodo nato na skupni seji OLO uskladjali, da med komunami ne bi bilo prevelikih razlik; hkrati pa bodo s predpisi za IV. akontacijo iz kmetijstva skušali nadoknaditi zamujeno. Odloki za prihodnje leto pa bodo izdelani na podlagi temeljitih analiz in jakušenj iz letošnjega leta tako, da bo občinska doklada postala pomemben instrument pri določanju kmetijske politike v komuni.

Obisk italijanskih združnikov

5. septembra se je v Brežicah mudilo 40 združnikov iz Severne Italije, ki jih je k nam poslala tamkajšnja mladinska organizacija. Gostje so si med obiskom ogledali najprej grad Otočec, nato pa so bili v gosteh pri upravniku brežiške KZ Stanetu Reberniku. Ob tej priložnosti so si ogledali tople grede na Čatežu pri Brežicah in mladi nasad v Mokricah. Z obiskom so bili zelo zadovoljni. Podobne stvari so si ogledali tudi v Zagrebu, kamor so dopotovali iz Brežic. Na poti po Sloveniji jih je spremljal član CK LMS Marijan Ekart.

Za še uspešnejše zdravstveno varstvo

Svet za zdravstvo in socialno varstvo pri OLO Novo mesto bo na današnji seji razpravljalo o organizaciji

Priznanje MDB

»MIRANA JARCA«

V ponedeljek se je v Novo mesto vrnila dvakrat udarna in dvakrat specialno pohvaljena MDB »Mirana Jarca«, ki je mesec dni delala na izgradnji avtomobilske ceste v Srbiji.

»Za večji, svetlejši in srečnejši novi dom« bi lahko rekli ob tem pogledu. Novi proizvodni obrat Metalne v Krmelju, dvorana iz kovinske konstrukcije, dolga 104 m in široka 18 m, bo kar hitro zrasla iz tal. Letos bodo sprejeli 13 vajencev, da bi si zagotovili dovolj kadrov. Metalna iz Maribora skrbi za naročila in za tržišče, tako da dela in kruha ne bo zmanjkalo. Na sliki: delavci zlagajo sestavne dele nove dvorane, ki jih sproti pripravljajo ob gradbišču. — Več berite o krmeljskih rudarjih in o slavju prebivalcev sevniške občine, ki bodo jutri, 14. septembra, že desetletje slavili svoj občinski praznik, na 4. strani današnje številke.

Pred razpravo o novi ustavi

V prejšnji številki smo pisali o tem, kako je razdeljen in kaj vsebuje osnutek nove ustave, ki bo dan 20. septembra v javno razpravo. Pri tem smo omenili tudi dve novosti, ki ju vsebuje osnutek: načelo omejitve ponovne volilnosti glede določenih funkcij in delegacije komun v posameznih zborih zvezne oziroma republiške ljudske skupščine. Iz izjav vodilnih osebosti bomo povzeli nekaj misli, da bi pojasnili obe novosti.

Prvo vprašanje je v zvezi s tako imenovano rotacijo, o kateri je zadnje čase dosti razprav in ki jo že tudi praktično uresničujejo. Predvideno je, da bi bilo treba sestav skupščine in vseh njenih zborov obvezno zamenjati po vsakem volilnem obdobju. Nič ne bi mogel biti poslanec niti član izvršnega sveta v dveh zaporednih volilnih obdobjih. Zaradi kontinuitete, ki je pri delu predstavniških teles nujna, bi se vsaki dve leti zamenjala polovica sestave volilnih teles.

Načelo omejitve ponovne volilnosti bi veljalo tudi glede nekaterih drugih funkcij. Tovariš Tito je v odgovoru na vprašanja ameriškega novinarja dr. Pearsona dejal, da je v ustavi treba fiksirati, koliko časa traja izpolnjevanje določenih funkcij na posameznem sektorju. Pri tem ne gre za odstranjevanje starih kadrov. Odvečnih kadrov pri nas ni. Gre za novo načelo, ki bo omogočilo hitrejšo usposabljanje novih, mladih ljudi. Vsi tisti, ki bodo po izpolnitvi volilne funkcije zapustili določene dolžnosti, bodo imeli možnost na raznih sektorjih bediti in ohranjati pridobitve naše revolucije, pomagati v družbeno-političnih organizacijah, v Zvezi komunistov, Zvezi sindikatov in drugod — povsod, kjer bodo delali. Zaradi rotacije res ni nobene nevarnosti, da novi tovariši, mladi ljudje, ne bi še naprej utrjevali in razvijali pridobitev revolucije. »Ne gre,« je dejal tovariš Ranković v referatu na IV. plenumu CK ZKJ, »za zamenjavo generacij, ampak za to, da se volilna telesa demokratsko obnavljajo od spodaj navzgor.«

Delegiranje poslancev v posamezne zbornice skupščine v bistvu pomeni prilaganje ljudske skupščine tistim odnosom, kakršni so vzpostav-

ljeni in kakršni se razvijajo v naši socialistični družbeno-ekonomski bazi. Ljudske skupščine se bodo tako neposredneje povezovale z mehanizmom družbenega samoupravljanja od spodaj navzgor, da bi na ta način bila vse bolj instrument neposredne demokracije in vrhovni organ, v katerem se bo najbolj neposredno izražal vpliv vseh nosilcev samoupravnega mehanizma.

Medtem ko bi bile volitve v ljudske odbore v komunah — v vse njihove predstavniške organe — neposredne, bodisi po teritorialnem načelu, bodisi po principu posameznih podjetij in ustanov, bi bile volitve v zvezno in republiško skupščino posredne. Kaj to pomeni? To pomeni, da bi takoj po volitvah v ljudske odbore, skupine komun — glede na določeno število prebivalstva — delegirale svoje delegacije v razne zbornice skupščine. Za člane zveznega zbora oziroma sveta je razen tega predviden, kot smo omenili v prejšnjem stavku, referendum. Z njim bodo volilci potrdili ali odklonili sklep ljudskega odbora. Za člane drugih zborov — na primer politično-upravnega, gospodarskega in druge — referendum ni predviden.

Poslanci torej ne bodo več »teritorialni zastopniki«, čeprav bodo izvoljeni v komunah, ampak bodo izražali neposredne interese ljudi na različnih področjih družbenega samoupravljanja. Biti delegiran od komun, ne pomeni — biti predstavnik določenega števila prebivalstva, temveč mnogo več: biti član take skupščine, ki bo po svoji strukturi izraz potreb v družbeno-ekonomski bazi, vsota interesov delovnih ljudi z raznih področij družbene dejavnosti. Taka skupščina bo v mnogo večji meri pod vplivom nosilcev

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Se pred tednom dni je bil videti položaj v Alžiriji skoraj brezupen. Nasproti so si stali vojaški oddelki III. in IV. vilaje, ki so nadzorovali predvsem glavno mesto Alžir, in vojaški oddelki iz drugih vilaj, ki so hoteli za vsako ceno prodreti v Alžir in tam ponovno ustoličiti politični odbor FLN. Prišlo je že tudi do manjših krajevskih spopadov, ki bi prav lahko prerasli v pravo državljansko vojno, ko ne bi bil zmogel zdrav razum in ne bi prebivalstvo z nenumnimi demonstracijami pod geslom »Dovolj je bilo sedem let vojne« uspešno preprečevalo hujske spopade.

Zdaj je nevarnost državljanske vojne odstranjena. V zadnjem hipu je bil sklenjen sporazum o demilitarizaciji Alžira, to je o tem, da se umaknejo vojaške enote III. in IV. vilaje iz Alžira. Prav tako so sporočili, da bodo dolgo pričakovane volitve v alžirsko ustavodajno skupščino 20. septembra in da so že sestavljene kandidatske liste. Na teh listah so tudi osebnosti, ki se še do nedavnega niso strinjale s politiko političnega odbora. Med najvidnejšimi nasprotniki političnega biroja je podpredsednik začasne alžirske vlade Krim Belkasem, ki uživa velik ugled v Kabiliji na območju III. vilaje. Ben Bela je izjavil, da je položaj podpredsednika vlade oziroma političnega biroja še vedno na voljo Belkasemu, čeprav je ta pred nekaj dnevi odstopil.

Vse kaže, da uspešno poteka proces združevanja Alžirije. Regionalizem, podobno kot v Kongu, ki skoraj postal usoden tudi za Alžirijo. Razdrobljenost dežele na posamezne vilaje in prizadevanja vojaških poveljnikov v vsaki vilaji, da bi vodili svojo politiko, je pritrjala državo skoraj na rob držav-

ljanske vojne. Tudi zdaj, ko je bil dosežen sporazum o demilitarizaciji Alžira in datumu volitev, niso še izginila vsa trenja. Se vedno vladajo nesoglasja med posameznimi političnimi in vojaškimi voditelji. Zastopniki III. vilaje (Kabilija) na primer zahtevajo, naj bi ta vilaja ohranila svoje posebnosti v lokalni upravi, vodstvo FLN v Franciji je še zmeraj precej sovražno razpoloženo do političnega biroja, zastopniki vojaških oblasti IV. vilaje bi vendarle radi ostali na tem ozemlju in tako dalje.

naurjevem obisku v Franciji, ki je bil ves v znamenju sprave med Francijo in Nemčijo, naj bi tudi de Gaullov obisk poglobil in razširil to spravo. Toda v okviru tega splošnega cilja so prizadevanja obeh državnikov — predvsem de Gaulle — da bi iz osi Pariz-Bonn nastala tista sila, ki bi vedrila in oblačila v združeni zahodni Evropi. Zato je povsem razumljivo dejansko upiranje Pariza in Bonna britanskemu vstopu v Skupni trg ali vsaj naglica, s katero skušata Francija in Zvezna republika Nemčija izvesti politično in-

Sprava v Alžiriji

Vendar vsi nestrpno pričakujejo volitve. Morda preveč pričakujejo od njih, čeprav ni nobenega dvoma, da se bo položaj po volitvah precej razjasnil. Z njim pa se bo utrdila vodilna vloga političnega biroja, saj je prav pomanjkanje močne osrednje oblasti doslej povzročalo v Alžiriji največje težave. Vse torej kaže, da se Alžirija približuje miru in organizirani obnovi. Po volitvah bo vsekakor dosti manj možnosti za to, da bi se spet vnel kak prepri med politiki in vojaki.

Pravkar končani obisk francoskega predsednika de Gaulle v Nemčiji ni uradno prinesel nič novega, razen uradne izjave, da sta se de Gaulle in kanceler Adenauer sporazumela o »konkretnih in praktičnih ukrepih za nadaljnjo krepitve sodelovanja«. Po Ade-

tegracijo pred britanskim pristopom. Toda ta politika ni priljubljena v zahodni Evropi. O tem pričajo neugodni komentarji italijanskega in drugega evropskega tiska, celo francoskega, ki zelo neugodno ocenjujejo de Gaullovo poskuse, ustanoviti os Pariz-Bonn, čeprav uradni francoski in zahodnonemški krogi odločno zanikajo, da obstaja tak namen.

Tudi politične koncepcije de Gaulle in Adenauerja — dveh starih državnikov s še bolj zastarelimi idejami — niso za Evropo. Če bi šlo vse po njihovih načrtih, bi postala zahodna Evropa nekakšna Španija. Toda ob zadnjem de Gaullovem obisku v Nemčiji se je dvignilo toliko nasprotnih glasov, da je dvomljivo če se bo »evropskima starcema« posrečilo uresničiti njune ideje. Za to imata bržkone premalo časa in podpore.

NOVA ORGANIZACIJA IN FINANCIRANJE ZDRAVSTVA IN SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

usmerjali h gospodarstvu. Tudi notranji predpisi bodo morali biti popravljeni, če niso v skladu s splošno veljavni načeli o nagrajevanju, delitvi dohodka in dobrem gospodarjenju.

samouprave v podjetjih, ustanovah, organizacijah in komunah. Taka skupščina bo predstavnik dejavne, stvarne suverenosti delovnega ljudstva, izraženo ne le na volitvah, ampak vsak dan v razvejanem samoupravnem mehanizmu pri vsakodnevnem opravljanju družbenih zadev.

Izvoliti bomo morali tudi novo skupščino komunalne skupnosti zavarovancev. Po teh volitvah bodo v komunah volili še svete zavarovancev, marsikak večji kolektiv pa bo v okviru zakonskih možnosti postavil tudi svoje organe, ki se bodo kot družbeni skrbniki pogostneje zanimali za dobro gospodarjenje doma, v komuni in okraju. Občinski sindikalni sveti bodo takoj začeli z razpravami o pomenu teh sprememb in o volitvah med zavarovanci — člani sindikatov. Na bližnjih zborih občanov, ki jih prav zdaj pripravljajo organizacije Socialistične zveze, bodo o vsem tem ob-

vestili tudi kmečke proizvajalce. Tako bodo v najkrajšem času vsi naši delovni ljudje seznanjeni z bistvom sprememb. Z večjo odgovornostjo bodo odločali, kdo naj jih zastopa v svetu zavarovancev ali v skupščini komunalne skupnosti.

O vsem tem bodo jutri razpravljali na skupni seji okrajnega odbora SZDL in okrajnega sindikalnega sveta. Skupen namen vseh razprav in ukrepov pa je: sedanje stanje v zdravstveni zaščiti moramo še izboljšati, da bomo delovnemu človeku zagamčili in ohranili delovno sposobnost in zdravje.

● Odnosi med ZDA in Kubo so se ponovno zaostri zaradi pošiljk orožja in vojaške opreme iz ZSSR na Kubo. Ameriški zunanji minister Rusk je predlagal sklicanje konferenec zunanjih ministrov Organizacije ameriških držav, da bi formulirali »skupne ukrepe« proti Kubu.

● V zadnjih dneh je svetovni tisk spet pisal o znanem ameriškem izvidniškem letalu U-2, čigar sestrelitev nad ZSSR spomladi leta 1960 je razbula pariško konferenco voditeljev vlad veseli, še preden se je začela. To pot je eno letalo U-2 kršilo sovjetski zračni prostor, enega pa je sestrelila kitajska protiletalska obramba.

● V Londonu se je začela konferenca premierov držav članic britanske skupnosti narodov — Commonwealtha. Udeležujejo se je delegacije 13 držav in opazovalci iz sedmih dežel, ki so še pod kolonialno upravo. Glavno vprašanje je pristop Velike Britanije k Skupnemu trgu.

● Poročajo, da se utegne ameriški predsednik udeležiti zasedanja Generalne skupščine OZN v New Yorku. — Sedemnajstega zasedanja Generalne skupščine se utegne udeležiti tudi sovjetski premier Hruščov.

● V glavnem mestu Irana in v zahodnem delu države so spet začutili potresni sunki, ki je trajal 15 sekund. Za zdaj še ni poročil o morebitnih človeških žrtvah ali škodi. Po uradnih podatkih so doslej pokopali osem tisoč žrtev nedavnega silovitega potresa v Iranu. Najnovejši potres so čutili tudi v Turčiji blizu sovjetske meje.

● V Gani so spet izvedli atentat na predsednika Nkrumah med manifestacijami lojalnosti, ki jih je priredilo prebivalstvo pred njegovo rezidenco v Akri. Po nepotrjenih poročilih je bilo več oseb ranjenih, Nkrumah pa je ostal nepoškodovan.

● V Genovi so odprli zgodovinsko razstavo o boju italijanske Socialistične stranke od njene ustanovitve. S tem se je začela proslava 70-letnice italijanske Socialistične stranke, ki bo dosegla vrh s proslavo 14. oktobra v Rimu.

● V Džakarti se pridno pripravljajo na sestanek zunanjih ministrov azijskih in afriških držav. Na tem sestanku bodo določili kraj in čas druge bandunške konference, za katero se je doslej prijavilo 17 držav, med njimi tudi LR Kitajska.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V Podgori pri Splitu je bila v torek veličastna proslava 20-letnice vojne mornarice. Ob tej priložnosti je bil defile vojne mornarice, ki ga je predsednik republike Josip Broz Tito opazoval s ladje »Galeb«. Pred tem je tovariš Tito prisostvoval odkritju 30 metrov visokega spomenika, posvečenega spominu na ustanovitev in razvoj vojne mornarice. Na hribu nad Podgoro, kjer stoji spomenik, so na ukaz vrhovnega komandanta 10. septembra 1942 ustanovili prvi mornariški odred, ki je bil v nedeljo za zasluge v narodnoosvobodilni borbi odklikovan z redom narodne osvoboditve. Po defileju, v katerem so sodelovali polgalci min, minolovci, doma izdelane podmornice, patrolne ladje, hitri torpedni čolni in močni rušilci z daljnometnimi topovi in težkim orožjem, je bilo na ladji »Galeb« slavnostno kosilo, ki se ga je udeležil tudi tovariš Tito. — Zbrani množici pred spomenikom je spregovoril državni sekretar za narodno obrambo armadni general Ivan Gošnjak. Med drugim je dejal, da se morda zdi neverjetno, da so bile partizanske akcije mogoče tudi na morju. Naše male lesene ladje, oborožene samo z lahkim avtomatskim orožjem, so se morale spoprijeti s sodobnimi vojnimi ladjami, s podmornicami in letalstvom. Partizanske enote so v raznih akcijah pred italijansko kapitulacijo napadle nad 70 in zaplenile 32 sovražnih ladij. Mornarica je uspešno izpolnila mnoge zapletene naloge tudi v bojih za osvoboditev Dalmacije in pri zaključnih operacijah. Iz prvega mornariškega odreda je zrastle izoblikovana, za naše možnosti močna vojna mornarica, ki je zanesljiv čuvár našega Jadrana. — Tovariš Tito je v zdravici dejal, da je bilo rojstvo naše mornarice dolgotrajno in težavno. Ljudstvo v Dalmaciji je morda bolj celovito kot kjerkoli drugod sodelovalo v boju proti sovražniku. Naše ljudstvo je

mного žrtvovalo, da je ustvarilo to, kar imamo. To, kar smo videli v defileju, pa je le del vsega, kar imamo zdaj. Povsod, v vsakem kraju naše dežele se gradi in ustvarja. Redkokatero ljudstvo na svetu bi v roku komaj dvajsetih let boja in ustvarjalnega dela lahko zgradilo to, kar je ustvarilo naše ljudstvo.

● Predsednik republike tovariš Tito je po ogledu zagrebškega velesajma v izjavi za tisk ugodno ocenil letošnji zagrebški velesajem, ki daje boljše sliko od vseh povojnih. Dejal je, da ga je vzradostilo, ko je zapazil, da se že uveljavlja linija integracije in kooperacije oziroma

ZANESLJIV ČUVAR NAŠEGA JADRANA

delitve dela. Velesajem bi moral po besedah tovariša Tita še v večji meri pritegniti dežele v razvoju. Glede turizma pa je dejal, da bo treba menjati politiko glede tega. Potrebno je, da nam turizem daje devize, toda da bi to dosegli, mu je treba pustiti dinarska sredstva. Usloge v turizmu morajo biti na višji ravni. Zato je treba vzgajati kadre, jih stimulirati in jim zagotoviti ustrezne pogoje. Ni prava, da na primer postrežnina ne gre strežnemu osebju. Gostinski kader mora biti bolj stimuliran kot je sedaj.

● Izvršni svet LR Slovenije je sprejel uredbo o prispevkih za gozdne sklade in odlok o delu cene stojičega lesa. Uredba pooblašča okrajne ljudske odbore, da določijo znižano lestvico prispevkov za podružljeno proizvodno v zasebnih gozdovih. To zagotavlja gospodarskim organizacijam ekonomski interes za izvajanje gospo-

darske dejavnosti v zasebnih gozdovih. Zasebnu lastniku podružljene gozda pa uredba zagotavlja dohodek: del cene stojičega lesa, plačilo za vloženo delo v podružljeno proizvodnji in, če je kmet, določeno količino lesa za potrebe njegovega kmetijskega gospodarstva brez plačila prispevka.

● Jugoslovanska kmetijska banka je doslej odobrila kredite za nakup približno 120.000 ha zemlje, vendar so vključili v program letošnje jesenske setve doslej le 10.000 ha nove zemlje. Vzrok za to je med drugim tudi v neažurni službi imovniško-pravnih odnosih pri ljudskih odborih. Doseganja praksa kaže, da manj upoštevajo dejansko stanje in lastniške spremembe, bolj pa vztrajajo na pravnem stanju. Mnoge od teh problemov bo treba urejati v obstoječimi pozitivnimi predpisi, nekatere pa bodo uredili z novimi predpisi, ki bodo verjetno sprejeti še ta mesec.

● Letošnja letina krompirja je boljša kot lani. V Sloveniji ga bomo predvidoma pridelali kakih 80.000 vagonov, kar je dovolj za križje vseh potreb na trgu. Krompir bodo odkupovale združbe kot edini odkupovalec na svojem območju po 18 din za kilogram krompirja vrste merkur. Sedanja neobičajno visoka cena krompirja potemtakem ni upravičena, ker je krompirja dovolj.

● V torek je prispel na 10-dnevni obisk v Jugoslavijo sovjetski kozmonavt major German Stepanovič Titov. Med obiskom v Jugoslaviji bo obiskal razen Beograda tudi Dubrovnik, Ljubljano, Bled, Velenje, Zagreb in graditelje avtomobilske ceste.

● Jugoslovanska trgovska mornarica dosega letos — v jubilejnem letu — milijon bruto registrirskih ton ladjevja. Po končani vojni smo imeli komaj 38 ladij s skupno 64 tisoč brt.

Zahtevamo red v gozdarstvu

Cetrkova seja občinskega odbora SZDL Novo mesto je opozorila na vrsto problemov in pomanjkljivosti kmetijskega in gozdarskega gospodarstva v novomeški komuni v zadnjem obdobju, ko gre za izpolnjevanje zelo važnih nalog in uveljavljanje prakse v hitrejši socializaciji podeželja. Nedoslednosti in negativni pojavi so izstopili predvsem tam, kjer kmetijske organizacije niso bile dovolj prožne in so se pri izvajanju nalog ter tolmačenju novih predpisov in zakonov posluževale dvoumnih prijemov. To je marsikje naredilo pravo zmedo v usmerjanju celotne akcije v procesu podružbljenja zasebne proizvodnje. Ko je seja ugotovila poglobljene vzroke za tako stanje, je priporočila, naj bi ta in podobna vprašanja temeljito proučila gospodarska zbornica kot organ, ki je prvi dolžan analitično spremljati vse pojave v gospodarstvu.

Vemo, da je novomeška občina še pretežno kmetijska, zato bi morali probleme in pojave spremljati še s posebnim posluhom, saj vemo, da je prav od tega odvisno izpolnjevanje nalog. Gre v prvi vrsti za to, da kmetijske organizacije dokončno spoznajo, da leži na njihovih ramenih glavno breme pri socializaciji vasi in istočasno podružbljenju kmetijske proizvodnje.

Razlogov, da ni šlo vse po načrtu, je več. Med glavnimi je ta, da so kmetijske organizacije, ko so združevale in urejale organizacijsko vprašanje, pustile ob strani zasebna proizvajalca, niso ga dovolj pritegnile v sodelovanje in mu niso znale nakazati perspektivnega razvoja. Redki so bili premeri, da bi organi kmetijskih organizacij, zlasti nekateri strokovnjaki, našli ustrezen, spoznaven jezik. Ti so nasprotno dajali zasebnemu proizvajalcu dvoumne odgovore, kar je imelo za posledico, da si je ta marsikaj razlagal po svoje in po svoje tudi delal.

Do zmede je prišlo zlasti na področju gozdarstva, kjer je nastala že prava anarhija pri izkoriščanju gozdov. Zasebni kmetijski proizvajalec ni bil kontroliran, zato je prodajal les in sekal na milo in nemilo, hkrati pa zanemarjal nego in pogozdovanje. S tem se je nenačrtno izkoriščala bogata zaloga lesa in otekala kdo ve kam, namesto da bi šla v domačo lesno industrijo, gradbeništvo in za druge gospo-

darske potrebe. Današnje zaloge lesa so tolikšne, da bi vsako leto lahko posekali na vsakem hektaru 2 kubična metra, toda le ob smotrnem izsekavanju. To bi dalo na leto poldrugo milijardo dohodka in bi bilo v primerjavi z današnjem stanjem v gozdarstvu popolnoma realno.

Da bi dokončno izbrisali nenačrtnost v izkoriščanju in negi gozdnih površin, so na seji predlagali, naj bi v prihodnje z gozdovi na novomeškem področju upravljala ena gospodarska organizacija. Ker pa tega trenutno še ni mogoče izvesti, bo o vprašanju razpravljala še gospodarska zbornica. Nujno pa je, da se stvar, kdo naj prevzame to nalogo, reši.

Na seji so nekateri menili, da bi prišel v poštev le KGPK Novo mesto, ki bi se v doglednem času preusmerili predvsem v gozdarstvo. Ob preusmeritvi bi morali razporečiti tudi gozdarski strokovni kader, ki ga je bržčas dovolj, le da ne pride do izraza na samem proizvodnem mestu. Danes je po pisarnah mnogo preveč šefov, podšefov, inšpekcij in podobnega, tako da v gozdu pogosto srečamo le gozdne delavce in logarje. Dobra gozd. služba je samo tista, ki dela na terenu, ne v pisarni! Zato bo treba čimprej doseči, da bodo logarji samo nekakšni predelavci v gozdu, tehniki in inženirji pa vodje pri načrtovanju in izsekavanju in negi gozdov, kar je že

uredila KZ Dolenjske Toplice, ki ima v tem smislu izdelan tudi sistem nagrajevanja.

Podružbljanje je poglavna naloga!

Ko je analizirala kmetijsko proizvodnjo, je seja občinskega odbora SZDL Novo mesto ugotovila, da je skoraj porazen odstotek površin, ki ga obdelujejo kmetijske organizacije. Dejstvo je namreč, da kmetijske zadruge in KGPK Novo mesto obdelujejo le 4,9 odstotka vse obdelovalne zemlje, če pa upoštevamo še kooperacijo, zajema družbena proizvodnja le pičlih 22 odstotkov obdelovalnih površin. Kaže, da je podružbljanje zemlje in proizvodnje še vedno zanemarjeno področje.

Neizpolnjevanje nalog opravljajo kmetijske organizacije z različnimi razlogi. Nekateri postavljajo kot glavni vzrok objektivne težave, druge investicije, razdrobljenost površin, nedoseženo soglasje glede arondacije in podobno. V več primerih je preveč prišla do izraza volja nekaterih vodilnih, ki so si ukrepe in načela po svoje razlagali in nakazovali »svoje

perspektivo. Nič čudnega ni torej, da so se začeli pojavljati dvojni plani — kot pri KGPK Novo mesto — ki so odtujevali kmetijske organizacije od splošnih naporov za skladje med gospodarskimi panogami v občinskem terokrajnem merilu. Na seji so zahtevali, naj vse samovoljne, ki organizacijo napačno usmerjajo, pokličejo na odgovor.

Se vedno je osnovna naloga kmetijskih organizacij, da podružbljajo površine in proizvodnjo in da z arondacijami ustvarjajo zaokrožene zemljiščne komplekse. Vsaka kmetijska organizacija bo morala slej ko prej začeti resnejše razpravljati o tem vprašanju in si zagotoviti sredstva za odkup in zakup zemljišč. Brez izgovorov se bodo morale sprijazniti z dejstvom, da imajo v obdobju in procesu naporov za socialistično proizvodnjo enake dolžnosti in pravice. Seja je podčrtala, da gre podružbljanje mnogo prepočasno in da bo treba vložiti največje napore v izpolnjevanje nalog, ki jih zahtevata naš čas, razmere in napredek.

Novo servisne delavnice za Spodnje Posavje

V našem listu smo že pisali, da bi bilo potrebno ustanoviti servisne delavnice za popravilo radijskih sprejemnikov in gospodinjskih strojev za območje Spodnjega

Z živinskega sejma

10. septembra je bil v Novem mestu običajni ponedeljkov živinski sejem, na katerega so pripeljali 751 prašičev. Kupci iz okoliških krajev, iz Bele krajine in tudi od drugod so tokrat pokupili 532 prašičev. Cena se zaradi pomanjkanja svinjske krme, ki ga je povzročila suša, še ni dvignila in se je gibala od 4000 do 6500 din.

• Od 23. do 27. septembra bo v Beogradu mednarodni kongres industrijske kemije. To bo prvi kongres te vrste v naši državi.

• Nedavno je skupina strokovnjakov v Beču obiskala 13 kmetijskih posestev in proučila možnosti nadaljnjega namakanja površin, ki še niso vključene v namakalni sistem.

Posavja. Tehniška srednja šola v Vidmu-Krškem je te dni odprla servisno službo za omenjene aparate in stroje. S tovarnami »Iskra« iz Ljubljane, »RIS« iz Zagreba, »Radioelektro« iz Kragujevca, RR iz Beograda je že sklenila pogodbe za servisno popravilo radijskih in televizijskih sprejemnikov. Novo ustanovljeni servis, ki bo posloval v prostorih delavnic TSS, o popravil vse vrste gospodinjskih strojev in aparatov, opravil elektroinstalacije in druge usluge.

Za strokovna popravila jamči tehniška srednja šola. Dva kvalificirana radiotehnika in več drugih strokovnih moči bo brez dvoma opravljalo usluge v zadovoljstvo potrošnikov. Omeniti moramo, da bodo cene popravil zelo konkurenčne.

To je prva tovrstna servisna delavnica v Spodnjem Posavju.

Kako poteka revalorizacija osnovnih sredstev

Občinski ljudski odbor v Brežicah je skupno s podoborom Društva knjigovodij organiziral 1. septembra posvet s predstavniki računovodij gospodarskih organizacij ter ostalih, ki delajo pri revalorizaciji osnovnih sredstev. Namen posveta je bil, da se razčistijo vsa vprašanja, ki se pojavljajo pri delu in si jih posamezniki ne znajo obrazložiti.

V občini Brežice ni posebne komisije, pač pa sta dva člana strokovnjaka, in sicer Vilij KOSIRNIK in Slavko MOLAN, oba računovodje v gospodarskih organizacijah. Imenovana sta na posvetu na kratko obravnavala vsa navodila in dala tudi potrebna pojasnila. Tovariši iz gospodarskih organizacij so prišli na

posvet s pripravljenimi vprašanji, na katere so dobili potrebna pojasnila. Zato smo mnenja, da je bil posvet koristen.

Ugotovljeno je, da je od 28 gospodarskih organizacij devet takih, ki z delom do 1. sept. 1962 niso pričele, medtem ko so se ostala podjetja lotila priprav, eno pa je z delom že končalo. Ni bilo primera, da bi kolektivni akcije ne sprejeli z razumevanjem.

Na posvetu je bilo poudarjeno, da mora biti akcija zaključena do 15. sept. 1962; v nasprotnem primeru bodo uporabljene sankcije, kot jih predvidevajo predpisi. Iz razprave je bilo možno zaključiti, da bo akcija v občini izvršena do roka.

Am.

Prenovitev krške klavnice

Ljudje so vest o preobnovi krške klavnice sprejeli pravzaprav z deljenimi mišljenji. Večina jih je proti razširitvi klavnice v sredini mesta, saj že sedaj, zlasti v vročih dneh, po mestu zaudarja neprijeten smrad. Pred klavnico je tudi dogonsko mesto za živino, ki onesnaži pot za Savo. Obiskali smo direktorja podjetja »Meso«, ki nam je povedal sledeče:

S pomočjo investicijskega posojila približno 15 milijonov dinarjev namerava podjetje »Meso« obnoviti klavnico in dograditi prostor za hladilne naprave z vsemi sanitarijami. Zmogljivost hladilnih naprav bo znašala od 10 do 15 ton mesa. Spričo vse večje potrebnosti mesa hladilnice v prodajalnah ne zadoščajo vsem potrebam. Prodaja mesa se je na primer od leta 1955 povečala celo za 150 odst. Sedaj porabijo za domačo potrošnjo mesečno povprečno 12 ton mesa, 10 ton pa ga prodajo za izvoz. Upoštevati je tudi, da se je pred leti klalo na Vidmu, v Leskovcu, na Rakih in v dveh klavnicah v Krškem. Sedaj pa koljejo za vsa ta območja samo v klavnici v Krškem. Bojazn, da bi po Krškem nastal večji smrad, je odveč. Kmetijska zadruga namreč gradi na sejmišču tehnično s primernim prostorom, kjer bo od 31. oktobra dalje dogonsko mesto.

Direktor podjetja »Meso« priznava, da sedanja lokacija klavnice v Krškem ni najboljša. Vendar je treba upoštevati, da bi za gradnjo nove klavnice na primernejšem mestu porabili okoli 200 milijonov dinarjev, ki jih pa občina pa tudi podjetje nimata. Sanitarna in veterinarska inšpekcija sta prepovedali klanje živine v sedanjih pogojih, zato je podjetje »Meso« nujno moralo poiskati primerno rešitev. Obnovitev klavnice in dograditev prostorov za hladilne naprave ter sanitarije pa bo ljudem le v korist. Če ne bi hitro ukrepali, bi morali meso uvažati iz Zagreba, s čimer bi se tudi cene mesu zvišale. Znano pa je, da so cene mesu — govedini 400 dinarjev, telečini 440 in svinjini 440 dinarjev — konkurenčne ostalim mesarskim podjetjem.

Na vprašanje, zakaj je v Krškem zelo težko dobiti jetra, smo dobili pojasnilo, da je klanje telet omejeno in da ima tele le do 1,20 kg jetra. To pa je premalo, da bi lahko vsem strankam ugodilo. D.K.

• Tovarna koles »Partizan« iz Subotice je letos izvozila v Združene države Amerike 12.000 koles. To je samo del letošnjega izvoza, ker namerava podjetje izvoziti še okrog 35.000 koles.

»Metalka«

TRGOVSKO UVOZNO IN IZVOZNO PODJETJE

LJUBLJANA

TITOVA CESTA 24

proda

sledeča osnovna sredstva:

2 TOVORNA AVTOMOBILA

3 t TAM Pionir

TOVORNI AVTOMOBIL

4,2 t Csepel

TRAKTOR STYJER

2 PRIKOLICI 3 t

POLTOVORNI AVTOMOBIL

1,5 t Fiat-Zastava 615 B

Vsa vozila so v odličnem stanju. Prednost odkupa ima socialistični sektor, eventuelno damo vozila v najem.

Mnenje odbora še ni mnenje članstva!

Kako dela 216 krajevnih organizacij Socialistične zveze v našem okraju

To bo osrednje vprašanje 6. redne seje okrajnega odbora SZDL, ki bo nadaljevala delo po skupni seji s sindikati jutri popoldan. Namen teh ugotovitev je, da bi se čimprej odstranile pomanjkljivosti, ki še zavirajo uspešnejši razvoj te oblike politične samouprave v naših mestih in vaseh.

Organizacijska komisija pri okrajnem odboru SZDL je dolgo časa obdelovala gradivo iz najrazličnejših vidikov, pri tem pa so ji krepko pomagale tudi vse občinske komisije. Ugotovitve se sicer ne dajo kaj prida strniti, vendar bomo iz njih povzeli nekatere najvažnejše podatke. Vsebinska vprašanja dela krajevnih organizacij so po obeh kongresih SZDL (zveznem in republiškem) dobila vrsto novih smeri in pobud, vendar so jih večinoma slabo izkoristile. Največja pomanjkljivost preteklega obdobja je brez dvoma v tem, da večina krajevnih organizacij ni znala vplesti v svoje delo obravnavo vseh mogočih družbenih problemov z vidika komunne ali širše družbene skupnosti. Prav to pa bi omogočilo, da bi se člani SZDL globlje seznanili s stanjem, ga proučevali in nato predlagali s svojih gledišč ustrezne rešitve. Tako namreč si lahko zamišljamo vpliv člana SZDL

na oblikovanje politike na vseh mogočih področjih.

Mnogoštevilni odbori, njihovi izvršni odbori in odbori podružnic predstavljajo močan politični aktiv širom po okraju. Zal so se nekatera vodstva vse preveč oprijela prakse, da je mnenje odbora že tudi mnenje članstva. Zato so se stiki s članstvom precej zrahljali. Ker v večini primerov ni zažvela tudi oblika dela v sekcijah, je ta ocena dokaj točna.

Prenekatera organizacija je precej zanemarila organizacijsko področje. Tako je opazen padec v številu članstva, kar ima svoje vzroke v slabi evidenci in drugih pomanjkljivostih. Marsikje ne zajamejo mladine, ko postane polnoletna, in podobno. Članarina je za marsikatero organizacijo šibka točka. Nerazumljivo pa je, da imamo od zaposlenih delovnih ljudi v članstvu komaj 68 odst. To pomeni, da je skoraj 10.000 zaposlenih delovnih ljudi iz naših podjetij in ustanov izven svoje osnovne politične organizacije. Kot pomanjkljivo vključevanje teh, pa je pomanjkljivo tudi vključevanje naših žena. Še bolj kot v članstvu (članice je kar 66 odst.) pa manjka žena v vodstvih, saj so tam zastopane le s 16. odst. Takih podatkov je

komisija zbrala še mnogo in bodo vsi lahko služili za preorientacijo kadrom v SZDL.

Materialni pogoji dela krajevnih organizacij so v približno tretjini primerov precej problematični. Marsikateri taka organizacija je le na papirju, saj se ne pokriva niti z drugimi osnovnimi organizacijami in enotami drugih organov, niti nima primerne števila članov. Računati je, da se bo dokončno izoblikovalo mnenje o velikosti in obsegu krajevne organizacije v bližnji prihodnosti, ko se bodo v statutih občin izoblikovale krajevne skupnosti takega obsega, da bodo kos tudi tem vprašanjem. Le tako bo mogoče zagotoviti politično in dejansko samoupravo prebivalcev na področju, kjer žive — v krajevni skupnosti.

Pred okrajnim odborom SZDL ni lahka naloga. Ponovno bo moral oživiti vse načelne misli in napolnila kongresa, kako naj bi delovala krajevna organizacija kot podaljšek občinske organizacije SZDL. Ta je namreč osnova organizacije SZDL, to pa pomeni znatno več, kot smo doumeli. Organizacijska komisija in izvršni odbor sicer predlagata, naj bi uvedli šestmesečno tekmovanje glede vseh bistvenih vsebinskih in organizacijskih vprašanj med vsemi krajevnimi organizacijami v okraju, vendar bo uspeh le polovičen, če ne bodo krajevne organizacije v tem videle le poti, po kateri se čimprej približajo veljavnim načelom delovanja SZDL. Besedo o tem bodo morali izreči tudi občinski odbori SZDL, ki so zadolženi krajevnih organizacij neposredno odgovorni.

Gradimo z ljudmi in za ljudi

Ob letošnjem občinskem prazniku SEVNICE

— »Štajnkoln« sem kopal vse življenje, pa ga bom še naprej! — je trmasto izjavil krmeljski rudar, ko so se pričele razprave o preusmeritvi rudnika, ki ni imel več bodočnosti. Veliko besed je bilo treba izreči, opraviti brez števila potov in vložiti nemalo naporov, preden je bil uresničen veliki načrt. Vseh 348 ljudi, ki so še letos rili po rovih pod zemljo, je preskrbljenih. V Domu Svobode v Krmelju okorni rudarski prsti vodijo svinčnike, sluh in vid pa željno vpijata znanje, ki ga bodo delavci rabili v novem poklicu. Zebljarski obrat, obrat Lisce in obrat Metalne, ki so kot čez noč zrasli letos, so dokazali, da je tudi nemogoče mogoče. Mogoče takrat, kadar gre za ljudi. Za ljudi, s katerimi gradimo in za katere gradimo našo družbo in socializem.

Največ naložb in največ naporov v sevnški komuni je bilo letos vloženo v preusmeritev proizvodnje v krmeljskem premogovniku. Pri tem velja poudariti veliko pomoč republike in okraja, saj so z združenimi močmi zagotovili 168 milijonov din za gradnjo novih proizvodnih prostorov in 200 milijonov din obratnih sredstev, ter vse ostalo, kar je bilo potrebno za prekvalifikacijo ljudi.

V gospodarstvu komune je letos bolj kot kdajkoli poprej čutili živo potrebo po naložbah, ki bi bile hitro opravljene in bi pomenile modernizacijo proizvodnih postopkov, povečanje proizvodnje za izvoz in boljše izkoriščanje zmogljivosti. Mizarska zadruga v Sevnici in Kopitarna sta v tej skupini.

Problem Jugotanina je resda še vedno pereč, vendar vse kaže, da bo kmalu rešen. Sorazmerno draga surovina, ki je v primerjavi z mednarodnimi taninskimi normami revna (naš les vsebuje 6 odst. tanina, drugod v svetu pa 12 odst.), preprečuje izvoz, izkoristek lesa pa je hkrati zelo majhen. Načrt o gradnji obrata za lesonitne plošče, ki bi uporabil dragocene odpadke, ni uspel, ker je teh plošč na tržišču dovolj. Eden izmed obeh taninskih obratov v Sloveniji se bo zato usmeril v proizvodnjo durisal ali okal plošč (montažni gradbeni element), drugega pa bo treba zapreti. Odločitev o tem še ni padla.

Proizvodni obrati Lisca, Jutranjka in Marok se trudijo z manjšimi investicijami postopoma modernizirati proizvodnjo, kupujejo sodobno strojno opremo in znižujejo proizvodne stroške.

Modernizacija mestnih ulic je bila potrebna zaradi rastočega prometa, pa tudi zato, ker je v Sevnici osredotočena domala vsa industrija in so mestne ulice z notranjim transportom močno obremenjene. Blizu 2 km novega asfalta, (okoli 55 milijonov din), dokončna kanalizacijska dela (okoli 5 milijonov din) in delno urejena javna razsvetljava (7 milijonov din) pomenijo lepo pridobitev.

Ljudski odbor je na zadnji seji obširno razpravljalo o gradbenem podjetju »Maroke«, ki je že nekaj let kamen spotike. Podjetje bodo likvidirali, ponudniku izmed gradbenih podjetij od drugod, ki bo pripravljen ustanoviti v Sevnici samostojno gradbišče, pa bodo prepustili del »Marokovi« osnovnih in obratnih sredstev. Preostali del bo prevzelo novo komunalno podjetje, ki se bo ukvarjalo z gradbenimi vzdrževalnimi deli, izkoriščanjem peskokopov in kamnolomov in razvijanjem raznih obrtnih dejavnosti.

Reorganizacija trgovine in gostinstva, ki narekuje združitev obeh trgovskih in obeh gostinskih podjetij, bo zagotovila večje sklade, boljše iz-

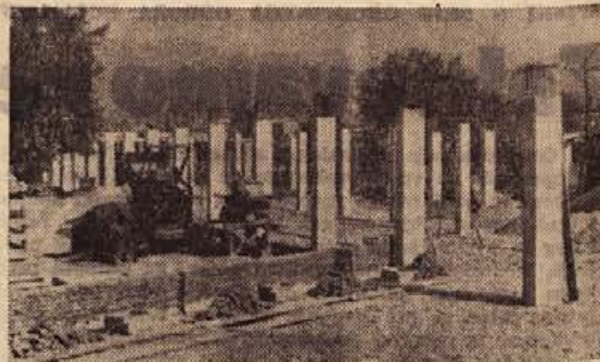
korisčanje poslovnih prostorov, večjo gotovost pri naje-manju posojil in dolgoročni razvoj v obeh strokah, kar je potrebno zlasti v sevnškem gostinstvu.

Stanovanjska skupnost ima ima še vedno nepotrebne težave, zlasti s pralnico. Govorice, da je pranje perila v Sevnici dražje, so se pokazale kot neresnične, saj je sevnška pralnica samo v treh storihtvah nekoliko dražja, v vseh ostalih pa cenejša od pralnic drugod. Obsodbe vreden je odnos gostinskih obratov, trgovine, zdravstvenega doma, lekarne in doma onemoglih v Impoljci, ki iščejo zasebne perice, namesto da

bi uporabljali usluge stanovanjske skupnosti. Pralnica je prevzela perico iz doma v Impoljci pod pogojem, da bodo dajali perilo v pranje v servis, pa v Impoljci niti tega ne izpolnjujejo.

Obrat družbene prehrane zaenkrat še domuje v pretesnih prostorih. Ker je s prehrano ustvaril večji promet kot dve gostilni v bližini, bodo rešili zadevo tako, da se

bo preselil v prostore ene izmed njiju. Pleskarski in avto-ličarski servis se je v letu dni lepo razvil, opozarja pa na to, da Sevnica potrebuje urejeno mehanično delavnico, v kateri bi lahko opravili vsa popravila, namesto da si zaradi pomanjkanja prodaj pošiljajo vozila iz delavnice KZ v ono pri stanovanjski skupnosti pa spet v delavnico AMD. Tudi tu je rešitev v združitvi.

Pogled na gradbišče nove proizvodne dvorane v Mizarski zadrugi Sevnica, ki bo rešila problem pretesnih prostorov in pripomogla k povečanju proizvodnje.

V 24 urah - in v letu dni

Sprehod skozi nekatere sevnške kolektive

Po številu zaposlenih je v primerjavi z zmogljivostmi proizvodnih prostorov Kopitarna v Sevnici že dosegla zgornjo mejo — 600 delavcev. Poleg tega so proizvodni prostori močno dotrajani in marsikje ne ustrezajo osnovnim HTV predpisom, pa tudi strojna oprema je obrabljena in zastarela. Kopitarna izdelava okoli 2 milijona parov kopit in pet na leto, njeni žagarski obrati pa razrežejo okoli 1600 kub. metrov okroglega lesa. Letos bodo izvozili za 250 tisoč dolarjev kopit, do konca julija so od tega že uresničili okoli 100 tisoč dolarjev in preselili dinamični plan.

Obrat se bori s precejšnjimi težavami. Tržišče zahteva cene in kvalitete izdelke, takšne pa je mogoče proizvajati le po sodobnih tehnoloških postopkih. Sušilne naprave so ozko grlo, ker sušijo les najprej leto dni po starem načinu, nato pa še dva meseca umetno. Tak način sušenja zahteva velika obratna sredstva (400 milijonov). Na tržišču čevljarske industrije, ki je glavni odjemalec Kopitarne, je že dlje časa čutili zastoj. Odjemalci kljub tožbam ne plačujejo računov in do konca avgusta še niso plačali četrtletne realizacije. To pomeni za Kopitarno 20 milijonov din obresti, ki jih mora plačati zaradi prepočasnega obračunavanja sredstev. 20 milijonov dinarjev pa so enomesečni osebni dohodki za ves kolektiv!

V takšnem stanju je postal za Kopitarno izvoz življenjsko vprašanje. V izvozu ima kolektiv že staro tradicijo, vendar bo treba izvažati več, povečati kvaliteto izdelkov in doseči cene na zunanjem tržišču. To bo omogočila rekonstrukcija, ki bo trajala več let. S 700 milijoni investicij bodo rešili vprašanje starih strojev, proizvodnih prostorov pogonskih naprav in sušilnice. Najprej bodo zgradili proizvodno dvorano za 200 delavcev, ki delajo zdaj v najtežjih pogojih. Največja pridobitev pa bodo nove, najsodobnejše naprave za umetno sušenje lesa z visoko frekvenco, ki ga osuše popolnoma enakomerno v 24 urah. Prav zato obrat po rekonstrukciji ne bo potreboval večjih obratnih sredstev, proizvodnja pa se bo kljub temu povečala za 40 odst. in izvoz za 50 odstotkov.

ni stroški občutno zmanjšali, saj bodo okoli 80 odst. vseh del opravili s pomočjo strojev. Se letos bodo uredili dvorano za mehanično in površinsko obdelavo in polirnico. Kolektiv bo nato lažje prodajal svoje izdelke na domačem trgu, hkrati pa bodo za 10-krat povečali izvoz izdelkov, ki jih že zdaj prodajajo v Ameriko, pa tudi v Zahodno Nemčijo, v Italijo in na Švedsko.

ni stroški občutno zmanjšali, saj bodo okoli 80 odst. vseh del opravili s pomočjo strojev. Se letos bodo uredili dvorano za mehanično in površinsko obdelavo in polirnico. Kolektiv bo nato lažje prodajal svoje izdelke na domačem trgu, hkrati pa bodo za 10-krat povečali izvoz izdelkov, ki jih že zdaj prodajajo v Ameriko, pa tudi v Zahodno Nemčijo, v Italijo in na Švedsko.

Tekoči trak v »LISCI«

Lisca v Sevnici je v Jugoslaviji edini specializirani obrat za izdelavo intimnega ženskega perila, čeprav enake izdelke delajo še nekatera druga podjetja, vendar poleg ostalega. V obratu je tih, snažno, vse se blešči, šivalni stroji pa enakomerno brnijo. Stezniki, modrčki, damski pasovi, moške kravate in šali so izdelki, ki smo jih pred nedavnim še uvažali. V proizvodnji je največ težav z reprodukcijskim materialom, ker elastičnih tkanin in spenjalnih trakov še ne izdelujemo doma. Lisca se bo še razvijala; ko bodo vsi predvideni proizvodni prostori zgrajeni, bo imela podkvasno obliko, v eni izmed novih dvoran pa bo dobil svoje prostore tudi oddelek za izvoz. Tu ne velja hiteti, doseči je treba zahtevano kvaliteto in skrbno pripravljati kadre. S prodajo izdelkov ni težav, v polletju so ustvarili 48-odst. realizacijo, količinsko pa so plan presežili za 12 odst.

Letos so v Krmelju ustanovili nov obrat, v katerem bo konec leta zaposlenih okoli 60 delavcev, ter tako aktivno pomagali pri preusmeritvi proizvodnje v premogovniku Krmelj. V prvih dneh julija so proslavili svojevratno delovno zmago: v popoldanski izmeni je stekla proizvodnja po tekočem traku. V konfekcijski industriji je svojstven problem prenos blaga od stroja k stroju. S tekočim trakom so ta transport mehkarizirali, pri 95 do 100-odst. doseganju norm pa odletje prigranilo r.a. času okoli 12 odst. Veliko je vredno tudi to, da je sistem tekočega traku v Lisici delo domačih strokovnjakov, ki so ga na pobudo vodstva podjetja izdelali po vzorcu Pekov v Trzinu. Druga izmena v proizvodnji se že pričuje novega sistema dela.

DELAVCI: skrbite za osebno higieno!

Enkrat večja proizvodnja in desetkrat večji izvoz!

V začetku julija so v mizarski zadrugi v Sevnici začeli graditi. 278 milijonov din bodo vložili v preureditev obrata (od tega za novo stavbo 96 milijonov, 110 milijonov za strojno opremo in 72 milijonov za obratna sredstva). Vrednost proizvodnje se bo nato povečala za 100 odst., izvoz pa kar za 10-krat. Dosedanji delovni prostori so tako majhni, da so resno ovirali razvoj podjetja in hkrati onemogočali sodobnejši

način proizvodnje. Delavnica je bila zgrajena za 40 ljudi, zdaj pa se jih gnete v njej 190. Proizvodni stroški so visoki, saj delajo zdaj kar 60 odst. vsega ročno in le 40 odst. strojno. Ko bo že po manj kot letu dni prihodnje leto v juniju stekla proizvodnja v novi dvorani, ki bo opremljena s sodobnimi stroji za obdelavo lesa (brusilni aparati, podirni stroji, preša za sintetično lepiljenje, lakirnica in sušilnica), se bodo proizvod-

Prvi dan praktičnega dela v na hitro urejeni delavnici v prostorih nekdanje žage. Inštruktorji imajo polne roke dela, 60 rudarjev pa s pilami obdeluje kos železa in svoj izdelek vsako toliko časa daje v oceno inštruktorjem. Tovariški nasvet veliko zaleže. Na sliki: inštruktor razlaga rudarju, kakšen naj bo izdelek, in ga opozarja na pomanjkljivosti. Tako nastajajo iz nekdanjih rudarjev bodoči kovinarji

ZA OBČINSKI PRAZNIK SEVNICE CESTITAJO:

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI KOMITE ZK
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI KOMITE LMS
- OBČINSKI ODBOR ZROP
- OBČINSKA GASILSKA ZVEZA

TER VODSTVA VSEH OSTALIH ORGANIZACIJ IN DELOVNIH KOLEKTIVOV V OBČINI

Od premoga do kovine in svile

Zaloge premoga na krmeljskem področju so narekovale dolgoročno preusmeritev rudniške proizvodnje, tržišče pa je zahtevalo takojšnjo. Že lani so se pričeli prvi resni razgovori o tem. Rudnik je sicer še bil rentabilen, na skladih pa je komajda ustvarjal sredstva za amortizacijo.

V nepolnem letu dni so bili storjeni vsi koraki v želji, da bi stekla nova proizvodnja in da bi bil hkrati vsem, ki so v rudniku doslej delali, zagotovljen nov poklic. S pomočjo republike in ob razumevanju delovnih kolektivov na Gorenjskem, Štajerskem, v Zasavju in Sevnici ter z velikimi napori organov OLO in sevnške komune je bila naloga uresničena.

Pri preusmeritvi proizvodnje je bilo treba najti rešitev, ki bi imela osnovo v dosedanjih rudniških obratih. Močno razvita remontna delavnica za popravila in vzdrževanje rudniških naprav je nudila temelje za preusmeritev v kovinsko stroko. Prvi razgovori s podjetjem Plamen iz Kropce niso uspeli. Nato so poizvedovali, katere kovinske izdelke tržišče najbolj potrebuje. Pričeli so se razgovori s čevljarsko industrijo o ustanovitvi obrata kovinske galanterije v Krmelju, ki bi oskrboval s tovrstnimi izdelki čevljarsko industrijo in tekstilno konfekcijo. Na žalost je zmanjkalo sredstev za soudeležbo.

V aprilu letos so se že v prvih razgovorih sporazumeli z Metalno iz Maribora. V Krmelju

bo zrasel nov obrat za izdelavo kovinskih konstrukcij, ki bo samostojna ekonomska enota Metalne. 2100 ton konstrukcij na leto bodo izdelali v njem ali po vrednosti za 100 odst. več kot prej rudnik.

V juliju letos se je pričelo priučevanje v zebljarskem obratu, ki je nastal s pomočjo podjetja Plamen iz Kropce. V obratu že zdaj izdelujejo po 200 kg žebeljev na dan (tolikšne so polne zmogljivosti strojev v eni izmeni), ko pa bodo pričeli delati v dveh izmenah, bodo naredili na leto 120 ton žebeljev in jih v celoti izvozili.

Priučevanje za novi obrat Lisce se je pričelo 10 marca letos. Prvega avgusta je stekla redna proizvodnja, konec leta pa bo v novem obratu zaposlenih okoli 60 žena. Že zdaj se vzdržuje sam kot samostojna obratna enota.

Republiški organi so prispevali 168 milijonov din sredstev iz rezervnega sklada za preusmeritev proizvodnje, republiški in občinski Zavod za zaposlovanje pa sta primaknila okoli 11 milijonov din za prekvalifikacijo in za nabavo orodja, ki je zanjo potrebno. V Krmelju še vedno nujno potrebujejo 15 milijonov din za prekvalifikacijo ljudi. Vsi člani kolektiva prejemajo v času priučitve osebne dohodke, enake povprečju zadnjih treh mesecev. Strojno opremo za obrat Lisce je prispevala matična tovarna, strojno opremo za zebljarski obrat Plamen iz Kropce, novi obrat Metalne pa bo prevzel 116 milijonov osnovnih sredstev od rudnika, za 11 milijono-

nov jih bo dala Metalna Maribor, 21 milijonov obratnih sredstev je prenesenih iz rudnika, 203 milijone obratnih sredstev pa bo posredovala Gospodarska banka.

Gospodarski del velikega načrta se odvija brez večjih težav, prav gotovo pa lažje kot prekvalifikacija. Krmelj je postal letos prava pravcata šola za odrasle ljudi, ki se uče v zaslihnih učilnicah za novo življenje. Vztrajnost in pridnost bosta nadomestili pomanjkljivo šolsko izobrazbo, pravijo inštruktorji iz Metalne in Plamena. 32 rudarjev je že opravilo teoretični del prekvalifikacije za varilce (za praktični del ni bilo orodja), 60 rudarjev pa se pravkar praktično in teoretično pripravljata za poklic konstrukcijskega kovinarja. Nobena prekvalifikacija ne traja dlje kot 3 mesece. Nekdanji žagarski obrat so na hitro preuredili v prostore za praktično priučevanje, dvorana v Domu Svobode pa je učilnica za teoretični del pouka. Starostni sestav kolektiva (povprečna starost je 35 let) je omogočil hitrejše priučevanje, kljub temu pa ne gre podcenjevati ogromnih naporov, ki so bili vloženi v skrb za večerjajše rudarje, ki naj še naprej ostanejo proizvajalci. Še letos so v Krmelju kopali premog, zdaj pa že postajajo iz rudarjev gradilci vitkih kovinskih konstrukcij in kovači žebeljev, delavke, ki so prebirale premog, pa poganjajo šivalne stroje v Obratu Lisce in odlagajo drobne, najfinejše izdelke iz svile in brokata.

Takšna je bila pot od premoga do kovine in svile, ki jo je prešel letos Krmelj. Volja človeka graditelja in ustvarjalca je premagala vse težave, premogov prah in jame pod zemljo pa bodo v Krmelju prav kmalu samo še obledeli spomin.

TEKST IN SLIKE: MILOŠ JAKOPEC

Servis za pošolsko izobraževanje

Pogled v načrte novomeškega Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela

V drugi polovici oktobra ali v začetku novembra bo v Novem mestu spet začela delati šola za starše, ki jo pripravlja Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela v Novem mestu. Po dveh letih obujena in nadvse koristna šola za starše, prve vzgojitelje svojih otrok, bo spet obdelovala teme o vzgoji otrok, higieni šolskih otrok, družini in podobno. Starši bodo predvsem poslušali zdravstvena predavanja in se naučili, kako je treba ohraniti zdravje v družini.

Šola za življenje, namenjena zlasti doraščajočemu rodu, bo začela delati v drugi polovici septembra v gimnaziji in učiteljsku v Novem mestu. Po možnosti bosta podobni šoli začeli prvokrat delati tudi v osemletkah v Sentjerneju in Žužemberku. Posebno skrb za izobraževanje mladih v tej smeri bodo posvetili mladini v delovnih kolektivih, za katero bodo odprli nekaj oddelkov. V šoli za življenje dobi doraščajoča mladina

osnovne napotke za življenje, kako se je treba pripraviti za zakon, kaj mora vedeti o spolnem življenju in podobno. Program je viden tudi v raznolikosti predavateljev, saj bodo med drugim predavali nekateri znani pedagogi, psihologi, socialni delavci in zdravniki. Lani je ta šola delala v petih oddelkih s 180 prijavljenci, kar potrjuje, da se mladi ljudje zanimajo za razna življenjska vprašanja.

V oktobru bo zavod nadaljeval s prirejanjem poljudnoznanstvenih predavanj. Na sporedu bodo zanimivi potopisi, zgodovinska vprašanja, izvenarmadna vzgoja, kulturna, umetnost in razni aktualni politični dogodki. Predavanja bodo spremljana s fil-

mi in diapozitivi, kar bo nedvomno še bolj privlačno za poslušalce. Nadalje bo zavod organiziral javne tribune za manjši krog poslušalcev. Predstavniki političnega, gospodarskega in kulturnega življenja bodo na koncu kratkih predavanj o aktualnih vprašanjih s področja zunanje in notranje politike odgovarjali na vprašanja udeležencev. Javne tribune bodo obdelale tudi poglobljena poglavja nove ustave in tako pomagale k hitrejšemu spoznavanju vseh značilnosti in novosti, ki jih bo ta prinesla. V večjih središčih na podeželju bodo v prvi vrsti predavanja o kmetijstvu, zdravstvena predavanja o vzgoji otrok, političnih dogodkih doma in po svetu ter drugod.

S sodelovanjem občinskega komiteja LMS Novo mesto bo zavod prirejal v okviru novomeškega mladinskega kluba tribuno mladih, ki bo imela namen, seznanjati mladino z vprašanji, ki so za mladi rod najbolj zanimiva. V kratkem bodo med mladinske aktivne poslali anketo, na podlagi katere bodo sestavili delovni program. V anketi bodo mladinci odgovorili, kakšnih predavanj si želijo, kako naj bi bila organizirana, povedali pa bodo tudi svoje osebne želje in mnenja. Tribuna mladih bo obdelala predvsem politična, gospodarska, kulturna, umetnostna, športna in filmska vprašanja ter področje tehnike. Načelo, da bo po vsakem predavanju razgovor, je najboljšje zagotovilo, da delo v okviru tribune mladih ne bo suhoparno.

Kratek izrez iz dejavnosti Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost dela v Novem mestu še ne pove vsega. Resnica je, da se je zavod z vso resnostjo in prizadevnostjo lotil vrste nalog in globoko zaoral v ledino pošolskega izobraževanja.

SEZONA JEZIKOVNIH TEČAJEV

Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela v Novem mestu je pred kratkim obveljal okrog 50 gospodarskih organizacij in ustanov, da namerava v oktobru organizirati jezikovne tečaje za nemški, angleški, francoski, italijanski in

ruski jezik. Hkrati je vse obveščence naprosil, naj javijo zavodu število prijavljencev vsaj do druge polovice septembra, ker namerava po zaključku prijav sklicati posvet s tečajniki. Na sestanku se bodo pogovorili o pouku, kakor tudi o razporedu ur v dopoldanskem in popoldanskem času.

Za vsak jezikovni tečaj se mora prijaviti vsaj 10 tečajnikov, da bo tečaj lahko uspešno delal. Če bi bilo prijavi več, kot pričakujejo, bi lahko organizirali začetne in nadaljevalne tečaje ločeno. Pouk bo dve do tri ure na teden, spremljan bo pa z vsemi modernimi pripomočki (gramofonske plošče, magnetofon itd.). Predavali bodo profesorji iz gimnazije in učiteljskega.

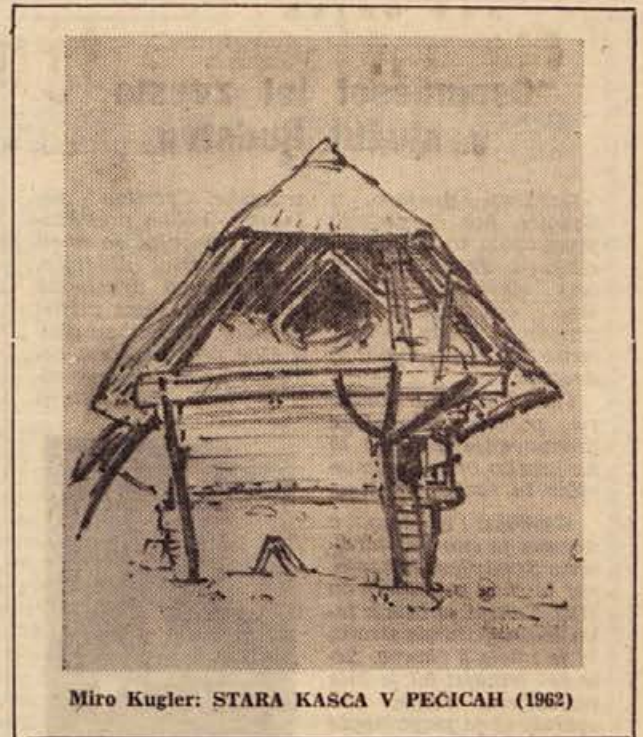
Vsekakor naj bi nihče ne zamudil priložnosti, da si obogacijo znanje s tujimi jeziki. Znanje tujega jezika se danes zahteva na mnogih delovnih mestih in je pogostoma tudi eden izmed pogojev v razpisih delovnih mest na najrazličnejših področjih družbenega in političnega življenja. Odveč je govoriti, koliko velja znanje kakšnega tujega jezika. Spomnimo se samo na pregovor »Kolikor jezikov znaš, toliko veljaš«.

Na Hvaru: med petimi najboljšimi!

Na letošnji republiški reviji gledaliških amaterjev v Novem mestu smo videli tudi najboljši predstavi MKUD Ivan Cankar iz Maribora in mežiške Svobode. Društvi sta zastopala Slovenijo na nedavni zvezni reviji na Hvaru; mežiški RAZBITI VRC in ATOMSKI VEK mariborskih gimnazijcev sta se uvrstila med peto najboljših predstav na letošnjem festivalu. Nastopa slovenskih amaterjev sta potrdila uspehe naših predstavnikov iz zadnjega leta in prejšnjih nastopov na Hvaru. Zvezna revija je znova potrdila, da amaterizem zadovoljivo narašča; posebno razveseljivo je bilo veliko število mladine, ki je na reviji prevladovala.

Glasbene šole, ki so bile ustanovljene po osvoboditvi, so podedovale določene tradicije od predvojnih glasbenih šol, ki so bile v večjih kulturno-umetniških življenjih v okrajih in komunah pa v mnogih primerih od glasbenih šol ni imelo nobene koristi. Zato se je pokazala potreba po takšnem tipu glasbene šole, ki bi izobraževala glasbeno publiko in dajala kadre za kulturno-prosvetno delo v kulturi in komunah. Prav tako je nastala potreba po izobraževanju glasbenikov zabavne in sodobne glasbe, po ustanavljanju oddelkov za narodne instrumente, kot so harmonika, kitara itd., česar konferenca glasbenih pedagogov na Bledu leta 1949, ko je postavljala temelje glasbenim šolam, ni predvidela.

Novomeška glasbena šola, ustanovljena po osvoboditvi, je do danes ostala v glavnem nespremenjena. Ker v kulturno-umetniški dejavnosti novomeške komune, posebej pa v sa-

Miro Kugler: STARA KASCA V PECICAH (1962)

Koristno branje za vsakogar v NAŠIH RAZGLEDIH

Mimo zanimivega in poučnega gradiva, ki ga vsakih 14 dni objavljajo NAŠI RAZGLEDI, ne bi smel noben slovenski izobraženec. Če samo prelistamo naslove v zadnji številki (od 8. septembra), nas branje NAŠIH RAZGLEDOV že zamika:

Tako je objavljeno gradivo z blejskega zborovanja profesorjev slovenskega jezika in književnosti; izvisek iz predavanj o naši povojni literarni kritiki in esejistiki, o sodobni slovenski liriki, o proučevanju slovsstva v NOB, o pregledu povojne slovenske proze in drugo. Vsakogar bo zanimal članek D. Mehore: *Sole se povezujejo s proizvodnjo*, kjer obdeluje avtor izkušnje prvega eksperimenta o vključevanju učencev osnovnih šol in gimnazij v proizvodnjo. V. Vodopivec objavlja zanimive teze in antiteze o našem odvetništvu. Glose in dokumentacija iz mednarodnega življenja so vedno poučno branje, ki nas postavlja v sredino svetovnih problemov; vsaka

številka NAŠIH RAZGLEDOV se odlikuje prav po takih prispevkih. Z užitkom preberemo članek francoskega pisatelja A. Mauroisa *Telo atleta in duh kibernetika kot filozofski problem* bo zanimal slihelega, ki se hoče seznaniti s sodobno znanostjo in njeno razvejano sfero. Izkušnje ravenske gimnazije v spisu RAVNE: *proizvodno delo na gimnaziji nam posredujejo dragocena spoznanja s področja tehnične vzgoje s proizvodnim delom v našem šolstvu*.

Zares: branje NAŠIH RAZGLEDOV nas seznanja z aktualno problematiko časa, v katero živimo. Naročite jih lahko v upravi v Ljubljani, Subičeva 1-3; letna naročnina je malenkostna v primerjavi z dragoceno vsebino trajne vrednosti.

DOPISUJTE V DOLENJSKI LIST!

Novomeška glasbena šola v novem šolskem letu

mem Novem mestu, glasbene sekcije je životarijo, mnoge zamirajo, ponekod pa jih sploh ni več, je nujno preusmeriti dejavnost glasbene šole predvsem na potrebe komune. Glasbena šola mora biti v bodoče institucija, preko katere se bo odvijalo vse glasbeno življenje.

Napačno je trditi, da ljudje nimajo več smisla za dobro glasbo, pevske zборе, orkestre itd. Ljudje si, nasprotno, želijo sodelovati in poslušati dobre glasbene ansamble, nimajo pa dovolj ljudi, ki bi bili sposobni voditi jih ali v njih sodelovati. Glasbena šola bo v bodoče morala prevzeti vodilno vlogo v vsem glasbenem življenju. To vlogo pa bo odigrala le, če bo imela poleg dobrih pedagogov tudi primerno število nadarjenih in marljivih učencev. Zato se bomo morali tudi v Novem mestu spoprijazniti z dejstvom, da mora učencev glasbene šole imeti osnovne pogoje, to je dober posluš in ritmični čut. Poleg tega priloženega pa mora biti učenec pri delu v glasbeni šoli priden in vesten.

Šola bo morala navajati vse učence, da bodo v najzgodnejši dobi, ko bodo za to sposobni, sodelovali v obstoječih glasbenih ansamblih, ali pa bo morala ustanovljati nove komorne ali salonske sestave, kjer se bodo otroci navajali na kolektivno glasbeno delo.

Če govorimo o važnosti glasbenih šol za ljudskoprosvetno delo, ne moremo mimo učiteljske, ki vzgajajo kadre za naše šole. Vemo, da je učitelj v svojem kraju navadno nosilec vsega kulturnega življenja. Vemo pa tudi, da dijak, na učiteljskih rimajo dovolj glasbene pouka. Zato je dolžnost glasbene šole, da se bori za čim popolnejši pouk glasbe na učiteljsku in preko vodstva vpliva na dijake, da se prijavljajo k strokovnemu pouku v glasbeno šolo. Prav tako bo morala šola vzgajati prepotrebne zborovodje in dirigente. Kader, ki je danes tako pomanjkljiv, bo moral v bodoče prihajati predvsem iz nižjih glas-

benih šol. V njih je mesto posvetovalni in predavni za vodje že obstoječih glasbenih ansamblov, tu bodo razni seminarji in tečaji za pravilno koordinacijo glasbenoprosvetne dejavnosti.

Poleg tega bo morala šola v bodoče organizirati občasne ali stalne glasbene razstave, imeti lastno knjižnico, izposojevalnico instrumentov itd.

Glasbena šola v Novem mestu bo imela tudi v bodoče oddelke za klavir, godala, pihala, trobila, tolkala, solopetje in oddelke za narodne instrumente: harmoniko in kitaro. Poleg teh oddelkov bo ustanovila še oddelke za splošno glasbeno izobraževanje, V ta oddelke, kamor spadajo razni tečaji, predavanja, razstave itd., se bodo lahko vpisovali tudi odrasli ljudje, ki želijo spoznati glasbeno umetnost.

Da bo glasbena šola uspešneje delala, mimo tega pa vplivala na kvalitetno izboljšanje ljudskoprosvetne glasbene dejavnosti, je v šoli uvedena ukovina za vse učence, in sicer: na oddelku za godala (violin, violončelo) po 600 din, na oddelku za klavir po 1000 din, na oddelku za pihala, trobila in tolkala po 600 din, na oddelku za solo petje po 1000 din in na oddelku za narodne instrumente po 1000 din mesečno. Vsak učenec plačuje ukovino v navadeni višini do uspešno opravljenega izpita v II. razredu, v III. razredu morajo učenci sodelovati v enem izmed glasbenih ansamblov. Če redno obiskujejo vaje in aktivno sodelujejo, se jim ukovina zmanjša na 200 din mesečno. Če pa učenec III. razreda ne sodeluje v orkestru ali zboru, se mu ukovina poveča na 3500 din. Prav tako se ukovina poveča učenca, ki zaradi lenobe ali nemarnosti ne opravi prestopnega izpita v enem šolskem letu.

Na ta način bodo naši orkestri, godbe in zbori dobili priliv šolane mladine, glasbeni šoli in njenim učencem pa bomo zagotovili uspeh.

Ernest Jazbec

O reviji PIONIR

V septembru bo izšla prva številka mesečnika Pionir, ki bo v letošnjem letniku nekoliko spremenil svoje lice, zato vas želimo opozoriti nanj. Vsebinsko omenjene revije je zelo raznolika. S svojim čitvom želi pionirje razvedriti, pravilno vzgajati, jim pojasnjevati politične in družbene pojave doma in po svetu, jih pridobiti za šport in jim s poljudnoznanstveno besedo

približati nove dosežke znanosti in tehnike ter literarne in estetske vrednote človeškega duha.

Prav zaradi tega smo pridobili za revijo Pionir širok krog sodelavcev, naših javnih delavcev, znanstvenikov, umetnikov, publicistov, humo-

Koncert v Toplicah

Turistično društvo v Dol. Toplicah je priredilo pretekli četrtek s sodelovanjem svetnega društva Svobode »Dušan Jereba iz Novega mesta pevski koncert na restavracijskem vrtu. Pevski zbor novomeške »Svobode«, ki spajda med boljše slovenske pevske zборе, je pod vodstvom tov. Markija zapel več pesmi in je tudi tokrat osvojil številne poslušalce iz vrst gostov in domačinov, ki so izvajane pesmi nagradili z močnim aplavzom. Splošna želja prebivalstva je, da bi turistično društvo priredilo še več kulturnih prireditev gostom v zabavo.

ristov, športnikov, ki bodo najverodostojneje prikazovali z besedo in sliko dosežke iz svojega področja.

Revija bo izhajala enkrat mesečno na 32 straneh, bo bogato ilustrirana, poživljale pa jo bodo tudi številne fotografije.

D. G.

EMKA - ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

sporoča

da je izšla knjižica dr. MAKSA SNUDERLA

Temeljna listina

Založba je delo oskrbela na pobudo Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije in priporoča zlasti vodstvom in organizatorjem bližnje razprave o novi ustavi, da pravočasno zagotovijo udeležencev dovolj izvodov. Knjižica prinaša splošen zgodovinski pregled nastanka in razvoja ustavnosti v svetu z zgodovino ustav v Jugoslaviji, v drugem delu pa avtor razlaga osnovna načela nove jugoslovanske ustave in govori o načelu federalizma, o položaju in vlogi človeka, o družbeni lastnini, o temeljih političnega sistema, o teritorialnih družbeno-političnih skupnostih, o zakonitosti, o vlogi političnih organizacij, o načelu koeksistence, o poti v komunizem itd.

Avtor jo je napisal, da bi pomagal vsem našim državljanom, ki se bodo v kratkem udeležili javne razprave

O NOVI JUGOSLOVANSKI USTAVI.

Cena je 400 dinarjev.

Knjigo dobite v vseh knjigarnah ali pri upravi založbe, oddelke za prodajo knjig in listov, LJUBLJANA, TITOVA 3.

Zdenka Golob-Borčič: BRIGADIRKI

Osemdeset let zvesto v službi ljudstva

Gasilsko društvo v Sevnici bo v nedeljo praznovalo 80-letnico gasilskega delovanja. Ob tem visokem jubileju smo obiskali Jožeta Smodeja, ki že sedemnajst let uspešno vodi to društvo.

Sevniške gasilce nedvomno velika preizkušnja. V blagajni so imeli samo 60 tisoč dinarjev. Razpisali so društveno posojilo in sami prijeli za delo. Opravili so okoli 4500 prostovoljnih delovnih ur in dom zgradili v letu 1948. Staro

Govoril je povdaril pomen letošnjega praznovanja gasilcev in na kratko orisal ustanovitve in razvoj društva. Gasilsko društvo v Sevnici je eno najstarejših v Spodnjem Posavju, saj je bilo ustanovljeno 1882. Takrat je bila le tako zvana požarna straža, ki je imela 6 članov. Šele čez trinaest let je bila nabavljena ročna brigantina, ki je pripomogla k nadaljnjemu razvoju. Ta razvoj pa ne bi bil dosežen, če se ne bi zavredni sevniški gasilci leta 1912 uprli nemškemu poveljstvu v društvu in izvolili prvega slovenskega poveljnika Antona Doklerja. Ta zmaga je gasilce vzpodbudila in jim vtila novega pogauma. V društvu so se vključili novi člani, leta 1928 pa so si nabavili že motorno brigantino. Samo dve leta pozneje so si gasilci kupili rabljen avto za požarnovarnostne namene.

o rodje je bilo dotrajan, zato ga je bilo treba nadomestiti z novim. V naslednjih letih so kupili nov gasilski, tovorni, komandni avto ter komdi. Društvo razpolaga tudi z dvema motornima brigantinama in z eno ročno. Poveljništvo Stane Blaznik poveljuje danes 40 aktivnih članov, dvema desetimama članic ter dvema desetimama pionirjev.

Ker so imeli orodje v stari orodjarni, so leta 1940 sklenili zgraditi nov gasilski dom. Marljivi člani društva so že pripravili vse gradbeni material, ki se ga je pa kasneje polastil nemški okupator. Ključ odpora se je odzvalo 20 članov društva, od teh jih je 5 darovalo življenje za svobodo.

Prva naloga gasilcev po osvoboditvi je bila organizacijsko utrditi društvo in pričeti z gradnjo gasilskega doma. Za prvega predsednika društva je bil izvoljen Jože Smodej in so mu člani zaupali to odgovorno mesto vse do danes. Igračnja gasilskega doma je bila za

DRAGO KASTELIC

Ločitev zaradi rib Jacqueline Prescott se je ločila od svojega moža, direktorja inštituta za morskara raziskovanja v Kaliforniji, ker se je zanimala sisključno za ribe.

vile, da je bil njen soprog prav fanatičen raziskovalec rib. Celo v stanovanju, v kadi kopalne, je gojil ribe, razpravljal pa ni o ničemer drugem, kot le o svojih ribah.

Sodišče se je izreklo za ločitev.

TOMOS, TAM in IMV: komu aplavz?

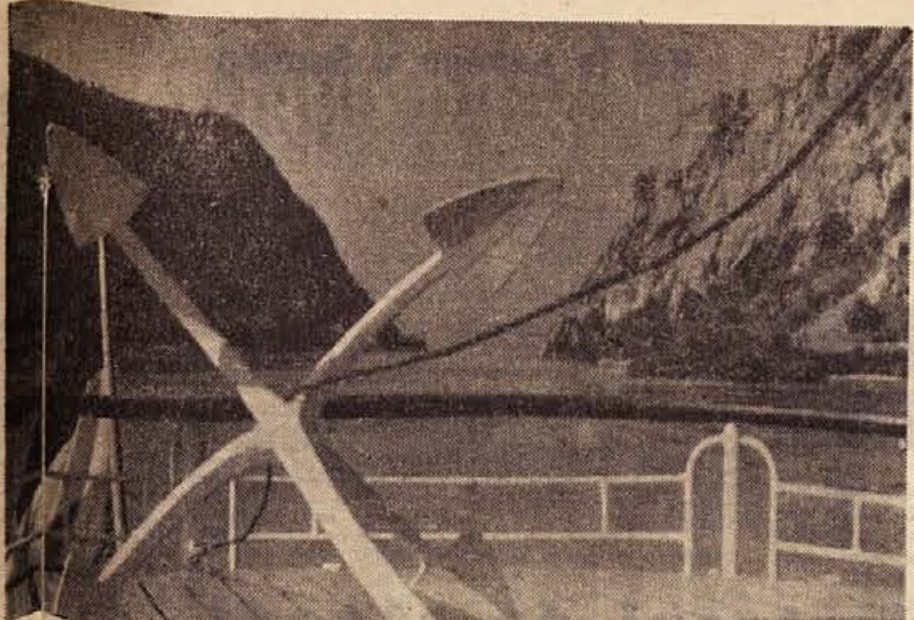
Ze tretjic zapovrstjo so mladinci slovenskih tovarn in motorno in avtomobilsko industrijo — TOMOSA iz Koprja, TAM iz Maribora in IMV iz Novog mesta — pripravili oddajo pred skupnim mikrofonom. Prireditev je bila v soboto, 8. septembra, v dvorani kina »Krkas« v Novem mestu. Nabito polna dvorana je pričala o izrednem zanimanju za oddajo, zlasti še, ker so poslušalci pričakovali drugo zmago Novomeščanov in tekmovalcu pod naslovom »Aplavz za tria (enkrat so zmagali Mariborčani) in ker so obiskovalci poprej prebrali na plakatu, da bo igral priznani jazz ansambl Mojmir Sepeta iz Ljubljane z znanima pevca Marjanom Deržaj in Ninom Robičem.

Nekaj minut po osmi uri zvečer se je v dvorani kina »Krkas« razgnila zavesa, zabavni orkester Mojmir Sepeta pa je že sudarile v zabavnem plesnem ritmu. Tedaj je stopil na oder predstavnik organizatorja prireditve Emil Bratoš iz IMV ter najavil večerni spored in Nina Robiča. Ta je odpel italijansko popevko »Bambina, bambina«, takoj nato pa je sledila prva točka za ocenjevanje. Prvi se je pojavil pred mikrofonom Vlado Petek iz TAM, ki je odpel popevko »Devojka mala«. Ocenjevalna komisija mu je prisodila 16 točk od 20 možnih. Na vrsti je bila tekmovalka Nada Suber, ki je odpela popevko »Otroci Pirej«. Ocenjevalna komisija je predložila oceno 12 točk. Napovedalec je poleg najavil predstavnik Novoga mesta Miha Japlja, ki je za popevko »Osejam topli šar prejel najvišjo oceno večera — 19 točk.

Nevarne strupene snovi, kot nikotin, ki paralizira živčni sistem, ogljikov monoksid, ki slabo vpliva na kisik v krvi, metil-alkohol, ki škodli vidu, amoniak, ki pospešuje tuberkulozo, in katranaste snovi, za katere znanost meni, da so nevarni potencialni povzročitelji raka — so v vsaki cigareti. Prof. Bernhard je primerjal nekaj let 659 žena, ki stalno kadijo, s pet tisoč ženami nekadijkami in ugotovil znatne razlike v splošnem stanju njihovega zdravja. Pri 36,2 odst. kadilk je ugotovil boleznj ščitne žleze, medtem ko je pri ženah nekadijkah ta odstotek znašal 5,8. Še bolj zastrahuje številno prežgodaj ostarelih žena: 65 odst. stalnih kadilk kaže že pri štiridesetih letih jasne znake starosti v nasprotju s 3,9 odst. žena, ki ne kadijo. Prezgodnji začetek klimakterija (s 36 do 38 leti) kaže v razmerju 20:1. Škodljivosti kajenja za ženski organizem. Prof. Bernhard upa, da bo zlasti sledišča statistika vplivala na žene ki zelo veliko kadijo: 51 odst. njihovih zakonov ostane brez otrok v primeru z 4,6 odst. zakonov, ki jih sklenejo nekadijke. Tudi statistika splavov kaže negativno razmerje: 37,2:15,3 na škodo žena, ki kadijo. Vsaaka cigareta, ki jo kadi nosečnica, povzroča pri otroku hitrejšo biološko starost in škodi njegovemu razvoju. V nadaljevanju svojega referata je prof. Bernhard zahteval zelo stroge ukrepe: država naj bi podprla promsvetljenje o škodljivosti kajenja na vseh šolah, svetovalnicah za žene in bodoče matere, zahteval je

ki ga podeljujejo najboljši ekipi na prireditvi »Aplavz za tria«. Tako pogostno tekmovanje ima nedvomno več namenov, predvsem pa gre za medsebojno spoznavanje mladine, ki je zaposlena v treh med seboj oddaljenih podjetjih. Kakor so predstavniki TAM iz Maribora in TOMOSA iz Koprja povedali, je splošna želja, naj bi se prijateljstvo med mladino in ostalimi v omenjenih podjetjih še bolj poglobilo; glede na to, da so dandanes veliko razpravljajo o združevanju podjetij avtomobilske in motorne industrije v Sloveniji in drugih republikah, pa želijo, da bi se skoraj udeležili podobne oddaje pod naslovom »Aplavz za štiri (pet, šest...)*.

Ivan Zoran

Poleto, čas počitnic in potovanja... Takole je ujel djerdjapske kilsure na Donavi naš obiskavec Slavko Dokl. Kakih 100 km dolga vodna pot je vedno polna rečnih vlačilcev Trajana

Ženski sovražnik številka 1: CIGARETA

»Ženske, ki kadijo, se starajo mnogo hitreje kot nekadijke.« je izjavil v svojem referatu o nevarnosti kajenja prof. dr. Bernhard, ginekolog iz Duisburga. — Skupina zdravnikov se je sestala na delovnem kongresu v Münchenu, da bi razpravljala o temi »kajenje in zdravje«.

Nevarne strupene snovi, kot nikotin, ki paralizira živčni sistem, ogljikov monoksid, ki slabo vpliva na kisik v krvi, metil-alkohol, ki škodli vidu, amoniak, ki pospešuje tuberkulozo, in katranaste snovi, za katere znanost meni, da so nevarni potencialni povzročitelji raka — so v vsaki cigareti.

prepoved kajenja po šolah, bolnišnicah, mladinskih domovih in javnih prometnih sredstvih. S tem v zvezi je govoril tudi o pasivnem kajenju, na katero je prisiljen v nepreprečenih prostorih tudi vsak nekadijec.

ženski zdravniki so zahtevali razen tega popolno prepoved kajenja za mladiše do 16 let, omejitev rekvizitov za cigarete, povečanje davka na tobak in urečitev klinik za odpravljanje kajenskih navad.

»Gorjanci«

NOVO MESTO — STRAŽA

ČESTITA ZA KRAJEVNI PRAZNIK 13. SEPTEMBER VSEM STRAZANOM, ŽELEZEC JIM NOVIH USPEHOV PRI NADALJNJEM RAZVOJU KRAJA

Vedno manjši uvoz avtomobilskih delov

Srce vsakega avtomobila je motor. V zvezi z njegovim delovanjem pa je v avtu tudi skupina naprav, ki je namenjena za pridobivanje električnega toka akumulatorju. To je avtoelektrični agregat, ki ga sestavljajo: zaganjač, dinamo, napetostni regulator in vžigalna tuljava.

Industrija ISKRA ima v svojem sestavu v Novi Gorici tovarno avtoelektrične opreme, ki je osvojila zapleteno proizvodnjo teh agregatov. S temi agregati že zalaga »Fabrikro motora 25. maja« v Beogradu, ki izdeluje motorje za priljubljene »Pičko« — Zastava 600 D. Tovarna v Novi Gorici bo letos izročila tej tovarni 8.000 popolnih agregatov, drugo leto pa namerava povečati proizvodnjo na 25 tisoč kompletov. Tako se bo naša država osamosvojila glede na uvoz večjega dela avtomobilskih delov.

V ISKRI pa pripravljajo tudi izbor agregatov večjih moči za tovornjake in avtobuse. Po teh je posebno povpraševanje v tovarnah TAM iz Maribora, Torpedo v Reke in Famos iz Sarajeva.

Kako težak je elektron?

Znanstveniki so izračunali težo elektrona. To je decimalno število, ki ima po večjici še 26 ničel in število 910904.

Poletni motiv — in pozdrav me vprašate. Članomlja: »O turizmu«

ZA KRAJEVNI PRAZNIK STRAŽE ČESTITA KOLEKTIV „NOVOLES“ S SVOJIMI OBRATI: ŽAGO, PARKETARNO, OBRATOM VEZANIH PLOŠČ IN CENTRALNO REMONTNO DELAVNICO V STRAŽI TER ŽAGO V SOTESKI

JACK LONDON: KRISTOF DIMAČ
PRIREDIL: Stanke Simenc
RIŠE: Janez Gruden

63. »Veš,« je rekel zunaj Coku, »študiram sistem. Kadar zadeniš pravega, lahko opleniš igralnico!« Coku ni bilo všeč. »Čuj, Kriš!« je rekel, »ako so ti sistemi začeli rojiti po glavi, bo bolje, če se kar takoj vrneva v snežne pustinje.«

64. Tedne in tedne je Kriš opazoval ruleto. Nekega dne je postavil za 10 dolarjev kočice na število 26. Številka je došla. Spet je minila vrsta tger in Kriš je položil 10 dolarjev za 32. Znova je dobil. Potem je izgubil in spet dobival. Ko sta s Cokom odhajala, sta imela 15 funtov zlatega prahu.

65. Okoli mize nabirali igralci, medtem ko so soigralci poskušali sisti. Še enkrat zaporedoma je stavil na 18 in vsakokrat izgubil. Številko in dobil 350 dolarjev!

66. Zmerom je igral pri mizi, ki je bila blizu peči. Ta večer je igral z desetimi lastniki igralnic. Ko je potekla ura in pol, jih je Kriš popolnoma obral. »Blagajna je prazna,« je naznanil upravitelj. »Ali imate dovolj?« je vprašal Kriš. Lastniki igralnic so se preplašeni spogledali.

Družinski problem

Miren človek sem in vzoren soprog. Pa vendar sem nekemu šaljuvca padel v oči in davi je prispele na moj naslov ljubezensko pismo, ki ga je podpisala neka Vera. Seveda ne poznam nobene Vere, ampak moja žena, ki je ovitek odprla pred menoj (kar je sicer njen običaj), je verovala vanj kakor v evangelij. Zaman sem jo ubano preprečeval, da sem nedolžna žrtev neumne šale, da nimam ljubece, ki »hrepeni po mojem objemu,« in da se izrazi, kot »golobček« in »piška«, sploh več ne uporabljajo v sodobnem svetu ljubezni.

— Le čakaj, to mi boš že plačal. Drago boš plačal, — je rekla besno.

— Najprej te bo premlatil moj brat, potem pa boš imel posta še z menoj.

Zdirjala je od hiše, ne da bi me poslušala do konca. Dobro poznam svojo ženo in vem, da je vsega sposobna. Čez pol ure se je oglasil po telefonu moj svak. Njegov glas je bil poln očiakov:

— Pogovorila se bova, svak! Zdi se mi, da postaja družinski problem. Čakal te bom po delu v krčmi »Pri razkoščnem petelinu«.

Bil sem točen. Svak je že sedel in mračno gledal predse.

— Sedi, — je dejal kratko. — Preideva na zadevo. Nočem se vmešavati v važno zakonsko zadevo, pravim ti je, da se varuj svoje žene. Ta ne pozna šale, da veš! Dve časiči žganja, — je naročil natakarku, ki se nama je približal.

Močje sva izpila. Nato sem pričel pomirljivo:

— Saj vendar veš, da sem bil vedno soliden človek.

— Kaj pa rogovi? Mar naj moja sestra nosi rogove zaradi tebe, ničle?

Ah, kako me je s tem izrazom spomnil na mojo ženo! Kri ni voda. Nadaljeval sem s solznimi očmi:

— Nikoli je nisem užil. Celo življenje sem jo ubogal, opustil sem kajenje, pitje, vse denar sem izročal njej. Preveč je popolno oblast v hiši. V zadnjem času pa trdi celo, da sem ničla, da ni nič moškega na meni...

— In da bi ji dokazal, da si možki, si si poiskal ljubico? Govoril je samo on, jaz sploh nisem prišel več do besede. Popila sva še vsak tri časiče. Zdelo se mi je, da bodo vsakove oči izstopile iz duplin. Po tretji časiči pa me je pričel malo mileje gledati, trepalj me je prijateljsko po ramenu, in kmalu sem z zadovoljstvom ugotovil, da pričinja vladati med nama zopet stara sorodniška toplota.

— Ne glede na to, kar pravi tvoja žena, pa si vendar možki. To pravzaprav niti ni tako slabo. Prevalar si ženo — in o?!

Izkoristil sem odmor v govoru svojega svaka in mu skoraj zavpil:

— Ampak verjemi mi, da sem pri vsej stvari popolnoma nedolžen. Neki tepec je napisal tisto pismo, da bi se pošalil z menoj. Sploh ne poznam nobene Vere in nisem noben »golobček«.

— Kaaaaaj? Torej nisi varal žene?

Na obrazu mojega svaka se je pokazalo vse razočaranje tega sveta.

— Ne. Prisegam! — sem vzkliknil svečano.

Z izrazom grenkobe na obličju je popil zadnji požirek.

— Da ... je zamrmral resignirano. — Torej vendar nisi noben možki. Plačaj vsaj pijačo! — je pristavil in zastopil lokal.

Najhujši blisk na svetu

Planini Bjelašnici južno od Sarajeva, kjer je meja med »redozemsko in kontinentalno klimo, pogosto pravijo, da je domovina strel, viharjev, megle in snega. Trdijo, da je tu močje videti največkratnejsje bliske na svetu, ki jim pravijo »ogjen sv. Elmas«.

Slikovita imena so dobili tudi drugi prirodni fenomen, ki jih lahko opazijo s te planine, na primer nevihta »Peklenski zefir«, po kateri navadno nastane lepo vreme. Edini stalni prebivalci te planine — meteorologi — lahko marsikaj povedo o tem.

Pravijo, da je »ogjen sv. Elmas« naravnost grozljiv. Takrat zaradi skoncentrirane elektrike v zraku vsi kovinski predmeti v vremenski opazovalnici na vrhu Bjelašnice dobesedno zagorijo s plavkastim plamenom. Tudi najhlabrejši ljudi postane strah.

Prevare v avtomobilih

Samo v New Yorku je v zadnjih dneh okoli 20 kupcev avtomobilov prijavilo policiji trgovce osebnih avtomobilov zaradi prevare, ker so kot skoraj nove avtomobile prodajali vozila, ki so prevozila že najmanj 80 tisoč km.

Ti trgovci goljufi so prodajali stare avtomobile tako, da so zavrteli nazaj kilometrski števec, malce prenovili motor, kljuke na vratih in še nekatere malenkosti. Razen tega so notranjost avtomobila odišavili tako, da je dobil avto duhu po tovarni. »Prenovljen avtomobil so prodali, kljub temu da je bil že skoraj povsem iztrošen, kot skladno malo rabljen avto.

— To je ameriška metoda: holiuk popolnoma pozabi na operacijo... Korisna naprava za šoferje

Ozvočenje šolskih razredov v Dragatušu

V zvezi s pripravi za otvoritev novega šolskega poslopja v Dragatušu, nam je upravitelj osemletke Stane Zula pojasnil, da bodo šolske razrede ozvočili. To akcijo bodo izvedli z lastnimi sredstvi — z izkupičkom, ki ga bo letos ustvarila šolska zadruga s kmetijskimi pridelki.

Šolska zadruga v Dragatušu igra že vrsto let prvo vlogo občine. Dosegla je izredno lepe uspehe. Za svoje prizadevanje so mladi zadrugniki prejeli leta 1960 tretjo zvezno nagrado. To visoko priznanje je lani in letos še povečalo njih dejavnost in prizadevanje.

Posest dragatuške šolske zadruge zajema 1 ha 40 a ob-

delovalnih površin. Letošnji pridelki bodo pšenica, krompir, fižol, detelja ter sadje. Mladi zadrugniki se povsem upravičeno ponašajo, da so letos pridelali na 20 a površine najlepšo pšenico v Beli krajini. Vaščani so jo hodili opazovati in sleherni popotnik se je ustavljal ter občudoval njeno rast. Pridelali so je 830 kg, sedaj pa so v škripcih, ker ne morejo zadovoljiti željam vseh zainteresovanih, ki jo žele odkupiti za seme. Na 21 arih so pridelali 3850 kilogramov zgodnjega krompirja tolminske sorte. Tedaj, ko so ostali pridelovalci krompir komaj sadili, so mladi zadrugniki svojega že okopavali in sedaj so prejeli zanj nad 150 tisoč din! Tako računajo, da bodo letos iztržili za pridelke okoli 350.000 din.

Pred novim šolskim poslopjem je lepo urejen sadovnjak s 143 mladimi hruškami, od katerega si še veliko obetajo.

Devetčlanski upravni odbor zadruge, katerega gonilna sila je šolski upravitelj Stane Zula, pa ima težkočo, ki poznavača razmer v Dragatušu začudi. Čeprav je tu močan kmetijski obrat črnomaljske kmetijske zadruge, vendar si morajo mladi zadrugniki sami iskati trg za svoje pridelke. KZ ima namreč v tem pogledu premalo razumevanja in plačuje razmeroma nizke odkupne cene.

Od Griča do Dragatuša

Gradnja vodovoda Griča—Dragatuš uspešno napreduje. Jarek je že do Dragatuša izkopan. Kmalu bodo začeli tudi z montažo cevi.

xxx

Grosistično trgovsko podjetje »Veletekstil« iz Ljubljane preureja bivšo Korenovo trgovino v sodoben trgovski lokal. V njem bo mogoče dobiti vse metrsko blago, katekologije in ostalo tekstilno blago. Potrošniki že nestrpno pričakujejo novo trgovino, saj bo omogočila večjo izbiro, ki jo črnomaljčani močno pogrešajo.

—a

OBČINSKI ODBOR SZDL V METLIKI PRED VELIKIMI NALOGAMI

Najprej: dobra jesenska setev!

Tovarišu Ivanu Skofu, predsedniku občinskega odbora SZDL Metlika, smo zastavili nekaj vprašanj o bodočih nalogah organizacije in o vprašanjih, ki jih bo treba najprej reševati.

— Ali bi hoteli za naše bralce povedati nekaj besed o nalogah SZDL v občini Metlika v naslednjem obdobju?

»V dopustnih mesecih je bilo pri delu naše organizacije nekoliko zastaja, vendar moram pripomniti, da precej manj kot v preteklih letih. Zato je prvo, kar bomo poskušali doseči: poživitev in okrepitev dela v organizaciji na splošno in rešitev nekaterih gospodarskih vprašanj.

— Kaj nameravate iz gospodarskega področja najprej obdelati?

»Najvažnejše vprašanje je kmetijstvo. Nahajamo se pred jesensko setvijo. Ker se je pokazalo, da smo precej pod planom, je prav, da o setvi razpravljamo pravočasno. V zvezi s tem bo 14. septembra seja plenuma občinskega odbora SZDL, kjer bo osrednje vprašanje kmetijska kooperacija in jesenska setev. Pokazalo se je, da je kmetijska proizvodnja v kooperaciji nad 30 odst. boljše, zato bomo vprašanje kooperacije resno obravnavali.

Mladi proizvajalci pa imajo še veliko želja in bi plodove svojih naporov radi kar najbolje unovčili. Tudi lanski pridelek pšenice so dali raje

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

v mlin in so nato ugodneje prodali moko. Zelijo si urediti še čebelnjak in lastno šolsko delavnico.

Kaj je novega v Semiču

V noči od 2. na 3. september so neznan zlikovec z vitrihom vdrl v zidnico pod lipo v Gorenjih, kjer je imela semiška organizacija Zveze borcev shranjen material. Odnesli so živil in pišca v vrednosti 20.000 din. Organi LM že polzvedujejo za storilci, in kot kaže, bodo prijatelji tuje lastnice kmalu pod ključem. Zadnje čase je bilo v Semiču že več vlomov. Veliko tatvin zagreše tudi Cigani, ki so se v zadnjih letih zelo razmnožili.

1. septembra je začel delati v okviru Obrtnega servisa tudi plesarski obrat. Zaenkrat zaposluje enega delavca, vzel pa bodo v uk tudi vajerca. Če bo potrebno, bodo zaposlili še več delavcev.

V Semiču je precej negodo-

vanja zaradi zaprte čevljarne delavnice. Dva čevljarja sta bila 1. julija invalidsko upokojena, poslovodja pa je že od januarja bolan. Novih delavcev ni moč dobiti. Za poživitev obrti bi bilo treba nekaj ukreniti. Obveznosti do družbe in sklada iz leta v leto naraščajo, osebni dohodki pa kljub dražjim storitvam padajo.

V Obrtnem servisu v Semiču zmanjšujejo vajerca za podporno kovaštvo. Kakor kaže, za to stroko pri mladini ni več zanimanja. Vsi bi bili radi mehaniki in radiotehniki, pozabljajo pa, da je tudi kovaški poklic lep in zelo potreben. Zda kovači ne vohate več kladija, to opravlja stroj, razen tega so tudi ostala dela v večji meri mehanizirana.

F. D.

Bravo, Črnemeljke!

V nedeljo se je pričel boj za točko v ženski republiški rokometni ligi. Dolenjsko tudi letos zastopa ekipa Partizana iz Črnemlje. Težko priborjeno zmago so si Črnemeljke priborile v postavi Rajgelj, A. Zunič, Furlan, Weiss, Kvas, Bižalj, Ivanetič, Butala, Jeličević proti večletnemu slovenskemu prvaku Svobodi iz Ljubljane z rezultatom 5:1 (polčas 1:1).

Potek tekme: V 29. minuti so Črnemeljke vodile s 4:1 tedaj pa je sodnik odredil sedmereg in izključil iz igre kar tri igralke Partizana. Svobodi je uspelo rezultat znižati na 4:4, toda v zadnji minuti so gostje zadele v mrežo in odnesle obe točki v Črnemlje.

V nedeljo, 14. septembra, čaka igralke Partizana iz Črnemlje na domačem igrišču borbeno igranje s Kovinarjem iz Maribora. Igralke pričakujejo, da

jih bo domače občinstvo pri tekmi bodrilo, saj gre za dve točki v I. ženski republiški rokometni ligi.

M—K

Dokončna ureditev otoške ceste

Na cesti Otočec—Gumberk—Ratež, kjer je letos delala klubska MDB dolenjskih študentov, je po vrednosti opravljenih del 50 odstotkov del. V kratkem bo Komunalno podjetje Novo mesto dela nadaljevalo. Uredili bodo makadamsko osnovo in cesto posuli z gramozom. Predvideno je, da bo nova cesta kmalu uporabna za promet.

Ne najboljše, ne najslabše

Kako smo v brežiški občini uresničili plan do konca polletja

Pretekli teden je občinski komite ZKS v Brežicah razpravljal o tem, kako je v občini izvršen plan do konca prvega polletja. Letošnje naloge so terjale hitrejši raz-

števila; nujna bi bila združitve pletilskih obratov v okraju, ki jo pripravljajo.

Vrednost proizvodnje v dr. benem sektorju kmetijstva je dokaj zadovoljiva. Investicije s pokazale po planu tako v KZ kot pri KGP. V gradbeništvu in prometu je uspeh zadovoljiv, ugodno pa se je razvijala tudi trgovina. Zal imata »VINO« in »KRKA« velike zaloge. Družbeni plan predvideva za letos združitve nekaterih trg. podjetij, vendar v tej smeri ni bilo nič narejenega. Bilo je sicer več azprav, do zaključkov pa niso prišli nikjer. Ljudje v trgovini gledajo na to še zelo ozko. Posebno člani ZK bi morali videti več kot pa le koristi lastnega podjetja!

V gostinstvu je promet v primerjavi s istim časom lanskega leta precej padel, zlasti prodaja vina (pribl. za 20 odst.). Na to vpliva povišanje prometnega davka na vino, na drugi strani pa so se razbohotili črni vinotoči. Proti nezakoniti prodaji vina bi morala ostrije nastopiti inšpeksijska služba!

Obrt je dosegla 71,20 odst. plana; lep upeh so dosegli kovinarji v Dobovi, »Posavje« iz Brežic in dobovska mizararska delavnica, zaostaja pa AGROSERVIS. — Število zaposlenih v družbenem sektorju gostinstva se giblje v mejah planskih predvidevanj; povečanje za 12 odst. gre predvsem na račun obrata IMV

Produktivnost dela je glede na povečanje števila zaposlenih narasla v prvem polletju za pribli. 6,7 odst.

V razpravi so ugotovili premajhno aktivnost članov Zveze komunistov in da ti niso povsod pravilno razumeli svoje naloge. Zlasti velja to za komuniste v »VINU—Brežice« in v trgovskih podjetjih. Ko gre za korist družbe, ne smemo štiti ozkih interesov lastnega podjetja! Občinski komite je sprejel na seji več sklepov, ki so bili nakazani v poročilu in dopolnjeni v razpravi.

Am.

BREŽIŠKE VESTI

voj proizvodnih sil, zato je bila vse leto potrebna večja aktivnost delovnih kolektivov; ponekod so uresničili boljše, drugod spet slabše. Polletni obračuni pa povedo, da smo plan v družbenem sektorju izpolnili takole:

celotni dohodek s 50,08 odst., narodni dohodek s 45,21 odst., materialne stroške 48,12 odst. in čiste osebne dohodke s 53,07 odst. V tem času so posamezne panoge družbenega sektorja izpolnile svoje plane takole: industrija 51,32 odst., kmetijstvo 43,15 odst., gozdarstvo 42,98 odst., gradbeništvo 71,70 odst., promet 57,62 odst., trgovina 48,98 odst., gostinstvo 41,13 odst. in obrt 71,20 odst.

Številke torej povedo, da je razen izjem plan še kar primerno realiziran, saj smo podobno uresničitev imeli tudi v preteklih letih. Kje pa so šibke točke pri tem? Se vedno posvečamo premalo skrbi pametnemu izkoriščanju vseh prostih zmogljivosti, zmanjšanju materialnih stroškov ter povečanju produktivnosti dela. To pa so hkrati osnovni činitelji, na katerih temelji naš nadaljnji razvoj.

V fizičnem obsegu industrijske proizvodnje je plan izvršen v I. polletju s 50,16 odst., kar glede na položaj nekaterih gospodarskih organizacij niti ni tako kritično. V industrijski proizvodnji odstopata zlasti pletilnica Dobova in opekarna Brežice. Pletilnica je dosegla komaj 29,55 odst. letnega plana, opekarna pa 42,46 odst. Ponekod so zelo narasle tudi zaloge (v pletilnici, tovarni pohi-

Od strani do strani po brežiški kulturi

Še pred nedavnim je vodil in usmerjal prosvetno dejavnost v občini občinski svet Svoboda in PD. Večinoma je reševal šolska, redko tudi kulturno-prosvetna vprašanja. Ko se je pri svetu za šolstvo osnovala posebna komisija za kulturo in prosveto, je začel z njim svet Svoboda najtesneje sodelovati.

Prejšnja leta so občinski svet Svoboda sestavljali delegati iz vseh društev, kar se pa ni obneslo. Udeležba na sejah je bila nepopolna in le redko smo bili sklepni. Zato smo na lanskem razširjenem plenumu izbrali nov svet, ne glede na društveno pripadnost.

Občinski politični in oblastveni organi so razumeli prizadevanje in so pomagali. Tako je bilo v tem letu rešeno finančno vprašanje, razen tega pa je ustanovljen sklad, ki rešuje potrebe celotne kulturno-prosvetne dejavnosti v občini.

Kulturno-prosvetno delo na vasi je še največ stvar učiteljstva in mladine. Največje zanimanje je za dramsko dejavnost, dobro pa delajo tudi pevski zbori, predvsem v krajih, kjer so popolne osemletke. Dramatska društva so dosegla nekaj lepih uspehov. Dramska družina DPD Svoboda »Bratov Milavceva« iz Brežic-okolice je z igro »Poročil

se bom s svojo ženo« na okrajnem tekmovanju dosegla 73 točk od 80 možnih. Tudi druga društva so kaj pripravila, le PD Brežice ne.

Kaže, da dandanes ljudje, zlasti mladina, mnogo raje poslušajo zabavne ansamble kot dramske amaterje. V občini imamo nekaj zabavnih ansamblov, nimamo pa orkestra, ki bi bil sposoben igrati resno in kvalitetno glasbo. Lahka glasba je prodrla tudi že na vas in jo ljudje še kar radi poslušajo, le besedilo je včasih skrotovično in nerazumljivo. Pridružujemo se mnenju preprostih poslušalcev, naj bi imelo besedilo zabavne pesmi bolj razumljivo vsebino, nekako tak kot v narodni in umetni vokalni glasbi.

Pevskih zborov primanjkuje. Trenutno imamo le pevski zbor odraslih v Skopcih, Krški vasi, Brežicah-okolici in Selih. V Brežicah je bil včasih zelo dober pevski zbor, zdaj pa že več let ne obstaja. Le od časa do časa zapoje s pevci iz Krške vasi. Ko je bil govor, da bi se brežiški in krški pevci združili v en zbor, se niso mogli zediniti, kar je resnično škoda. Za kvaliteten dvig pevskih zborov so zasluzni dobri pevovodje, med katerimi bi omenili posebno prizadevnega tov. Baškoviča. Na vsak način pevovodij še manjka.

Nadaljnje vprašanje je, kako in kje organizirati klube. Tovariši, ki so prišli s seminarjev za delo v klubih, nimajo kaj delati. Klub je edino v Mrzli vasi, kjer je tamošnjemu šolskemu upravitelju Francu Smerdeju uspelo organizirati programsko klubsko življenje. Pripravljajo tudi klub v prosvetnem domu v Globokem. Morebiti se bo našel tudi v brežiškem prosvetnem domu kakšen prostor za klub, sicer pa bo v njem novo ustanovljeni prosvetni servis ljudske knjižnice v Brežicah.

Ker smo tik pred novo sezono, bo najbrž marsikdo vprašal: Kaj pa delovni program za prihodnjo sezono? Tudi to je pripravljeno, saj se zavedamo, kako važno je pravočasno izdelati program. O tem za kaj več v kratkem.

Rado Dernač

Dolenjski fantje pozdravljajo

Dolenjski fantje Jože Štangelj iz Ormošnjic, Milan Gliha iz Marindola, Vinko Lumpert iz Brusnice, Pavle Zajc iz Šmarjete in Anton Indihar iz Črnega potoka; ki služijo vojaški rok v Zadrui, toplo pozdravljajo vse domače in prijatelje, posebno pa fante in dekleta.

bo obsegalo: obravnavanje ustave in statuta, število članstva, predavanja, posvetovanja, pripravo in izvedbo volitev, ureditev volišč in udeležbo v krajevnih organizacijah. Nadalje bo tekmovanje obsegalo še letne konference, koordinacijo odbora s članstvom, delo sekcij. Temu sledi še organizacijska ureditev krajevnih organizacij, usposabljanje vodstvenega kadra, aktivnost odbora, izvedba seminarjev, tečajev, članarina,

— Kako se boste tega lotili?

»O tem bomo razpravljali na seji plenuma 14. septembra. Ze naslednji teden po plenumu pa nameravamo imeti sestanek s predsedniki in tajniki krajevnih organizacij glede pozitivne dela v KO in izvedbe tekmovanja. Vsekakor pa bo seveda potrebno razpravljati o teh načrtih še s celotnimi odbori in vsem članstvom v krajevnih organizacijah SZDL.«

Ivo Likavec

Vsake 5 let: preveriti znanje voznikov!

Pretekli tork je imela komisija za prometno varnost pri OBLO sejo, kjer so obravnavali dosedanje delo na področju prometne varnosti. Ugotovili so, da je komisija uspešno opravila zadane naloge. V sklepih za bodoče delo je, da se uvede pouk iz prometne vzgoje v vse popolne osemletke v občini Metlika kot obvezen predmet, nadalje da se izvede v začetku druge polovice šolskega leta tridnevni seminar za učitelje, ki bodo po šolah predavali prometno vzgojo, in da

se pripravi priročnik o prometni vzgoji kot pomoč učitelju pri poučevanju.

Komisija je sklenila, naj se pri podajevanju voznikov dovoljenj po preteku petih let preveri znanje prometnih predpisov vsakega voznika. Ugotovilo je tudi, da razen v tovarni Novoteksa — obrat II komisije za vzgojo delajo premalo ali nič. Prometni krožek osnovne šole Metlika je dobil nagrado za delo pri vzgoji svojih članov na področju cestne varnosti.

METLIŠKI TEDNIK

Sprašujemo se: zakaj ni v zelenjavni trgovini v Metliki nikoli napisana cena blaga, da bi jo potrošniki lahko videli? Ali je to skrivnost?

OGLEDALO

6. septembra popoldne smo se oglašili v Kolodvorski restavraciji v Sevnici, prepričani, da bomo postreženi tako, kot se to spodobi. Natakarku, ki se je čudno zazibal, smo naročili 4 vrčke piva. Radodarni natakark nam je prinesel kar 5 vrčkov. Eden iz družbe si je naročil sendvič, natakark pa nam je prinesel kar pet sendvičev! Seveda smo bili vsi nad tako postrežbo nemalo začudeni. Vprašali smo ga za ceno sendvičev in povedal nam je, da stane vsak 88 dinarjev. Ko smo čez deset minut želeli plačati, nam je natakark zaračunal sendviče že po 110 dinarjev. Vljudno in potrpeljivo smo ga opozorili na hiter in nerazumljiv porast cen in zahtevali pojasnilo. To je, tako je vsaj kazalo, natakarkja zdrnilo. Obrnil se je in odšel. Prepričani, da se bo vrnil in nam odgovoril na vprašanje, smo potrpeljivo čakali celih petnajst minut. Morda bi nas »prijazni« natakark pustil čakati še več ur, če ne bi šli sami k točilni mizi in ga prosili, naj nam končno zaračuna. Tudi to pot je vztrajno zahteval 110 dinarjev za sendviče! Plačali smo in razočarani odšli. — Samo dobro uro pred tem neljubim dogodkom sem bil na seji, kjer so razpravljali o gostinstvu v sevniki občini. Diskutantji so govorili tudi o slabi postrežbi in pretiranih cenah v nekaterih sevnikiških gostilnah. Iskreno priznam, da sem na sestanku mislil, da diskutantji vidijo le preveč pravice gostov in premalo priznavajo težkoče, s katerimi se spoprijemajo gostinci. Odnos natakarkja v Kolodvorski restavraciji pa me je kmalu drugače prepričal. V tej restavraciji smo torej doživeli nekaj, kar ni niti v čast natakarkju niti v reklamo gostinskemu podjetju. Nobenemu ne očitam nepoštenosti, vendar menim, da je tak odnos do gostov vreden vse graje in javne obsodbe!

Očitno izigravanje gostov

DRAGO KASTELIC

Živahna gradbena dejavnost v Sevnici

Letos gradijo v Sevnici kar štiri večje stavbe. Občinski ljudski odbor je nadziral svojo pritlično stavbo za eno nadstropje, ker so bili doslej

prostori ObLO zares pretesni in neudobni. S tem so pridobili več sodobnih in lepo urejenih prostorov. Dela so skoraj končana, opravljajo le še zadnja pleskarska dela, da bo do občinskega praznika vse nared.

Spremembe v vodstvu ObO SZDL

Na plenumu občinskega odbora SZDL v Sevnici so 6. septembra razen problemov gostinstva obravnavali tudi kadrovske spremembe. Za sekretarja občinskega odbora SZDL je bil izvoljen Viktor Auer. Tovariš Auer, rojen 1939, je bil doslej laborant v Jugotraninu. Kolektiv podjetja ga ceni kot iskrenega, delovnega tovariša in mu je zato zaupal tudi več dolžnosti v organih samoupravljanja. V tovarni je bil tudi sekretar osnovne organizacije ZK.

SEVNIŠKI VESTNIK

Deseti občinski praznik SEVNICE

V Zabukovju, Na Bučki, Studencu in Telčah so bile te dni brezplačne kino predstave. Drevi ob 19.30 bo v domu Partizana v Sevnici slavnostna akademija in predvajanje filma.

PETEK, 14. septembra: ob 9. uri bo slavnostna seja ObLO, ob 10. in 14. uri brezplačna kino predstava za šolarje, ob 15. uri pa strelsko tekmovanje SD STIL in SD Kopitarna. Zvečer bo brezplačna kino predstava na Blanci.

SOBOTA, 15. septembra: ob 15. uri atletsko tekmovanje mladinskega športnega društva ZVEZDA v Sevnici, ob 20. uri pa slavnostna akademija v počastitev 80-letnice PGD Sevnica v gasilskem domu.

NEDELJA, 16. septembra: ob 9. uri zborovanje pred gasilskim domom in mimohod gasilskih enot. Po zborovanju bo prosta zabava na prostem in v sevnikiškem gasilskem domu.

„Prepričali smo se, kako važno je za človeka znanje“

»Udeleženci večerne šole za odrasle v Kostanjevici na Krki, zbrani na zaključnem razgovoru s predavatelji te šole, se čutimo dolžni, da se iskreno zahvalimo upravi Delavske univerze v Krškem, ker nam je omogočila kvaliteten pouk in s tem možnost, da smo pridobili tisto osnovno znanje, ki ga zaradi predvojnih in medvojnih let nismo mogli dobiti.

Različnih starosti smo se zbrali v tem kolektivu, tako različnih, da smo sedeli v klopih od dvajsetih pa tja do petinpetdesetih let starosti, vendar nam je bilo toplo v tem kolektivu, ker smo vedeli, da nam je to omogočila skrb za nas vse,

skrb za naše osnovno znanje o življenju in svetu in hotenju, da se čimbolj usposobljeni lahko v polni meri vključimo v tok sodobnega dogajanja.

Prepričali smo se, kako zelo umestna je ta skrb in kako neizmerno važnosti je za človeka znanje, zato smo dali vse sile od sebe in se poglobili v delo.

Iz vsebine zahvalnega pisma je razvidno, da tudi starejši ljudje, katerim v preteklosti ni bilo mogoče hoditi v šolo, ne želijo zaostajati za mlajšimi, saj so se z vso resnostjo oprijeli učenja in dosegli tudi izredno lepe uspehe.

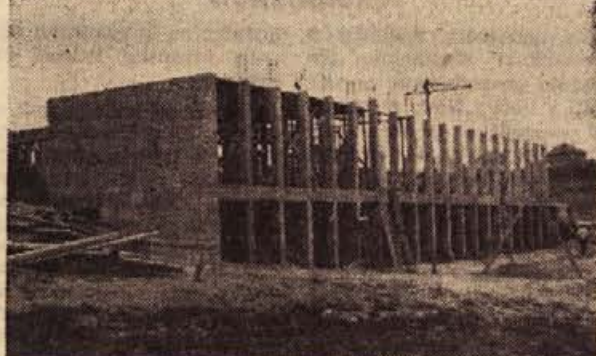
V Vidmu-Krškem smo organizirali tudi tečaj za

prostoru, kjer je že več blokov. Predvideno je, da bo imel novi blok 5 nadstropij, s čimer se bo v Sevnici stanovanjska kriza menda občutno zmanjšala.

Podjetje »Lisca« gradi poleg občinskega bloka svoj stanovanjski blok. »Lisca« je namreč povečala število zaposlenih za 20. To podjetje je zelo donosno in si je s svojimi izdelki utrdilo pot že na mnoga tržišča. V bodoče nameravajo obrat še povečati.

Znana Mizarska produktivna zadruga tudi razširja svoj obrat. Zdaj gradi večjo delavnico oz. halo. Ko bo dograjena, bo podjetje zaposlilo še več ljudi in bo pričelo proizvajati na tekočem traku. Znano je, da je mizarska zadruga izdelala opremo za poslopje izvršnega sveta v Beogradu, s čimer si je pridobila velik ugled.

Prebivalci Sevnice se vesele novih gradenj, saj vedo, da bodo vplivale na njihovo življenjsko raven. S. Sk.

Z velikimi železami so si trebanjski otroci prvi dan pouka ogledovali zidove, iz katerih raste nova šola v Trebnjem. Koliko časa se bodo še stiskali v starih in preživelih neprimernih učilnicah? Bržčas precej dolgo, čeprav potekajo dela pri zidanju novega šolskega poslopja dokaj hitro. Prav gotovo jim bo dejstvo, da bo Trebnje končno le dobilo moderne učilnice, v spodbudo pri učenju.

Neuspela tatvina

Skladiščnik pri KZ Sevnica F. A. je v času mlačve v poletnih mesecih kasiral denar za združno blagajno. Denarja (okrog 100.000 dinarjev) pa ni odvedel zadržati, ampak si ga je prilastil in poskušal pobegniti v zamejstvo. Seveda so mu varnostni organi to pot prepre-

Priprave za jesensko setev

Priprave za jesensko setev ozimnih žit v zadrugi kooperaciji so v polnem razmahu. Zadruga si je zadala nalogo, da bo v letošnji jeseni zajela v kooperacijsko setev 500 ha pšenice in 100 ha ozimnega ječmena.

25. avgusta je zadruga na zasedanju področnega delavskega sveta razdelila obvezno-

sti po proizvodnih okoliših in se odločila samo za setev visokorodnih pšeničnih sort. Reprodukcijski material in umetna gnojila so že zagotovljena. Potrošniki in kooperanti si bodo seme priznanih sort lahko nabavili pri zadrugi z nakupom ali zamenjavo za nerentabilno blago. Lahko pa bodo kupovali tudi na kredit.

Zadruga ima na zalogi dovolj umetnih gnojil, tako da v tem pogledu ne bo zastoja. Zanimivo je, da poraba umet-

sestanke in na njih seznanili kmete z nameni pogodbenega sodelovanja.

a. l.

Velik vpis na tehniško srednjo šolo

Letos se je v prvi letnik vpisalo kar 94 dijakov, kar predstavlja rekordno število. 35 dijakov bo obiskovalo strojni oddelek, ostali pa elektro oddelek za šibki in jaki tok. Tehniško srednjo šolo obiskuje 284 dijakov. Lani je opravilo zaključne izpite prvih 61 tehnikov. Več kot polovica od teh pa nadaljuje študij na fakultetah. Ceravno obiskujejo šolo dijaki iz vsega okraja, jo še vedno finančno vzdržuje občina Videm-Krško, kar predstavlja zanjo veliko breme. Na upravi šole so nam povedali, da imajo zagotovljenih 12 milijonov dinarjev iz medobčinskega šolskega sklada, vendar zneska ne morejo uporabljati vse dotlej, dokler ObLO Videm-Krško ne bo izpolnil pogodbene obveznosti do medobčinskega šolskega sklada. Vsekakor bo potrebno nekaj ukreniti, kajti zavlada škoduje razvoju TSS.

Uboj na veselici

V nedeljo, 9. septembra, je mladinski aktiv v Pišecah priredil veselico. Na veselici sta bila tudi Franc Grmovšek in Jože Zagmajster, ki pa sta se začela kmalu pripraviti in pretepati. V pretepu je Grmovšek udaril Zagmajstra z metriskim polem Zagmajster je obelzel v nezavesti, zato so ga hitro prepejali v brežiško bolnišnico. Naslednje jutro pa so iz bolnišnice sporočili, da je Zagmajster poškodbam podlegel.

Organizacijske spremembe

Na eni izmed zadnjih sej je občinski komite ZKS v Trebnjem za novega sekretarja izvolil dosedanjega predsednika občinskega odbora SZDL v Trebnjem Slavka Kržana, začasnega predsednika občinskega odbora SZDL pa so imenovali Toneta Golata.

TREBANJSKE NOVICE

nih gnojil tudi pri zasebnih proizvajalcih močno narašča, saj je bilo v letošnjem letu porabljenih za 100 odst. več umetnih gnojil kot lani.

Pereč problem pa postaja mehanizacija. Zadruga ima na razpolago samo 16 traktorjev s potrebnimi priključki, primanjkuje pa ji traktorskih sejalnic. Problem bodo skušali rešiti z uporabo vprežnih sejalnic.

Tudi kooperacijske pogodbe so že pripravljene, saj so jih od 3. septembra sklenili že lepo število. Glede kooperacije na terenu skoro nikjer ni težav. Na pobudo občinskega odbora SZDL so bili sklicani sestanki področnih združenj svetov v tistih krajih, kjer bo kooperacija zajela največ površin. Udeležba na sestankih je bila zadovoljliva, razprave pa so bile živahne in konkretne. Pred sklepjanjem pogodb s kmetovalci pa so vodje proizvodnih okolišev organizirali po vaseh

čili. F. A. je bil za podobna dejanja kaznovan že od avstrijskih oblasti.

Nova pridobitev za potrošnika

5. septembra je podpredsednik ObLO Karel Šterban ob navzočnosti predstavnikov ObLO, družbenih organizacij in delovnega kolektiva trgovskega podjetja »Promet« odprl novo trgovino v Krškem. S tem dnem so bile uresničene želje nešteti potrošnikov, saj je v novi trgovini bogata izbira konfekcije, perila in pletenin. Lahko trdimo, da se proizvodi v trgovini prodajajo po konkurenčni ceni. To dokazuje tudi ogromen nakup v teh dneh. Vsekakor je 28 članski kolektiv mladega trgovskega podjetja napravil potrošnikom veliko uslugo. Iz lastnih sredstev in iz sredstev

investicijskega posojila je preuredil nekdanje skladišče tobaka v moderni sodobni trgovski lokal. To je lep dokaz prizadevnosti celotnega kolektiva, ki ni samo prisluhnil željam in potrebam potrošnikov, temveč jim je hkrati omogočil nakup proizvodov po tovarniških cenah.

V bližnji bodočnosti name-

V soboto bo seja ObLO

V soboto bo seja obeh zborov ObLO v Vidmu-Krškem, na kateri bodo med drugim razpravljali o realizaciji plana proizvodnje v gospodarskih organizacijah, o izvršitvi izobraževalnega programa Delavske univerze in o programu za leto 1962-63. Predloženi bo tudi več predlogov novih odlokov, med njimi tudi odlok o določitvi stopnje prispevka za rezervni sklad gospodarskih organizacij, odlok o priznavalninah, odlok o spremembah odloka o občinskem prometnem davku, o določitvi sejmov za plemensko in plemeno živino. Prav tako pa bodo razpravljali o ustanovitvi medobčinske komunalne banke, zbor proizvajalcev pa bo še posebej obravnaval poročilo o delu komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka.

Stanovalci brez najemnine

Bivši ObLO Senovo je 1960 zgradil v Koprivnici 4-stanovanjski blok. Jeseni istega leta so se že naselili stanovalci, toda brez odločb. Kasneje je investitor brez odobritve revizijskega organa povečal stavbo še za eno nadstropje. Senovška občina se je potem pripojila k videmsko-krškemu, ta pa se za stanovalce in za neporavnane stroške pri zidanju bloka ni zanimala. Tako stanovalci tega bloka še danes nimajo odločb o vselitvi in ne plačujejo najemnine. Ali je ObLO Videm-Krško vseeno, da zanemarija take stvari? Ali ne zahteva od stanovalcev nobenega vračila, čeprav je senovska občina v blok vložila okrog 20 milijonov dinarjev?

Trgovsko podjetje »Promet« je 1. septembra odprlo svojo poslovalnico tudi na Raki, kjer prodajajo galanterijo, tobak, steklo, porcelan, drogerijsko blago, šolske potrebščine in drugo.

Važno je še omeniti, da se je trgovsko podjetje »Promet« razvilo iz bivšega trgovskega podjetja »Tobaka«. Še pred nekaj leti je podjetje doseglo nekaj nad 100 milijonov prometa letno, letos pa namerava doseči že 800 milijonov dinarjev. Zastuga za razvoj podjetja gre celotnemu kolektivu, pa tudi direktorici podjetja Mariji Hostar, ki je v vztrajnosti uspela doseči to, kar ni nihče pričakoval. Napredek trgovskega podjetja »Promet« je primer, ki ga je vredno posnemati.

D. K.

Dve uri za zmagovalca

Novemu državnemu prvaku v speedwayu za leto 1962 Francu Babiču iz Vidma-Krškega je matično avtomoto društvo priredilo v soboto skromno slovesnost. Predsednik društva Cveto Bevk je izročil slavljencu darilo društva: lepo zapeljeno uro. Franci Novak, predsednik speedway odbora Jugoslavije pa je v imenu Avtomoto zveze Slovenije podaril Babiču prav tako ročno uro. Novi državni prvak Franc Babič se je za sprejeti darilo toplo zahvalil in obljubil, da ga bodo priznanja spodbujala k nadaljnjim uspehom.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

SLAVKO SMERDEL

Lesni kombinat in kmetijstvo

Ob letošnjem krajevnem prazniku S T R A Ž E

Straža s svojo okolico je že prerasla okvir podeželskega naselja, ki je zaprt v ozko problematiko ureditve ceste, razsvetljave, preskrbe z vodo in javne snage. Ne mislimo trditi, da je treba probleme te vrste podcenjevati, niti najmanj ne, saj so prav gotovo tudi v Straži še vedno pereči. Mislimo, da velja ob letošnjem krajevnem prazniku poudariti zelo razveseljivo dejstvo: Straža si je s širokimi zamahi krepko začrtala pot svojega razvoja, ki obeta marsikaj. Po eni strani so se v njej osredotočili obrat Novolesa, po drugi spet ima kmetijstvo po reorganizaciji za drug jasno začrtan razvoj, ne gre pa zametavati tudi dejstva, da se bo industrijski center Novega mesta, čeprav v daljni bodočnosti, širil vse do Straže.

Podjetje Avtopromet Gorjanci, ki ima sedež v Straži, je s svojimi delavnicami nudilo zaposlitev mnogim prebivalcem. Potrebe po cestnih prevoznih, bodisi potniških bodisi tovornih, so vedno večje, zato se obeta vse večji razvoj. Močno podjetje, takšno, kakor je Avtopromet Gorjanci, pa obeta marsikaj tudi kraju, kjer ima sedež. Novolesa ima v Straži že zdaj osredotočeno večino svojih proizvodnih obratov. Tu so obrat vezanih plošč, žaga, parketarna in centralna remontna delavnica,

ki nudijo zaposlitev skoroda 500 ljudem. Se letos bodo pričeli graditi nove proizvodne prostore za obrat lesne galanterije in drobnega pohištva. V Straži že zdaj razrežejo vsako leto okoli 35 tisoč kubičnih metrov hlodovine, precejšen del izdelkov gre v izvoz, letošnji polletni plan pa se v vseh obratih dobro izpolnil.

Dobena kmetijska proizvodnja dobiva trdne osnove v novem obratu v Jurki vasi. Naj sodobnejše urejen živinorejski obrat za 100 krav molznic z vodo, cesto, koristnimi silosi, mlekovodom, mlekarino in pasterizacijskimi napravami, kjer bodo dogradili še dva hleva s po 100 stojišči, ima 36 ha površin, ki jih prav zdaj z zakupom, zaokroževanjem in odkupom širijo na 66 ha. Hmeljev nasad bodo iz 6,4 ha razširili na 10 ha, letos pa so obrali 1800 kg hmelja na hektar; 90 odst. ga je bilo razvrščenega v I. in II. kvaletetni razred. Družbena proizvodnja v Jurki vasi se bo s širjenjem obrata razvijala še naprej, vzporedno s povečanjem zemljišč bodo gradili nove hleve. Pogodbeno sodelovanje se lepo razvija; za 30 ha setvenih površin so že sklenjene pogodbe, umetna gnojila in semena so oskrbljena in stroji pripravljene za setev.

Nagli razvoj industrije v Straži, zlasti takšne, kot se

obeta v bodočnosti, opozarja predvsem na to, da bo treba hitro graditi stanovanja. Vzoredno s tem bodo vedno bolj zoreli problemi komunalnih naprav (kanalizacija, ceste, vodovod, javna razsvetljava, trgovina itd.) v Straži in v Vavti vasi, ki je organsko del

NOVOMEŠKA KOMUNA

Straže. Občina Novo mesto bo morala nuditi več pomoči, hkrati pa bo treba tudi v lo-

PRED LETNIMI KONFERENCAMI SINDIKALNIH PODRUŽNIC GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ

Na nedavnem sestanku s predsedniki sindikalnih podružnic gospodarskih organizacij v občini Novo mesto so se pomenili o glavnih vprašanjih, ki naj bi jih obravnavali na sindikalnih letnih konferencah po podjetjih v septembru in v prvi polovici oktobra. Sindikalne konference naj bi predvsem pregledale izpolnjevanje planskih nalog ter na podlagi dosedanjega dela podružnic in vsakega člana ugotovile, ali je bilo vse opravljeno tako, kakor so določali sklepi prejšnjih občnih zborov.

Poglavitna naloga sindikalnih podružnic je nedvomno pripraviti člane, da bi se v polni meri zavedali svojih dolžnosti do podjetja, proizvodnje in do kolektiva sploh. Se so primeri, da delavci vidijo samo osebni dohodek, kaj malo pa jih zanima, kako poteka poslovanje podjetja, kakšni so medsebojni odnosi. Vseeno jim je tudi, kaj počne njihov sodelavec, ali je upravičeno dobil bolniško itd. Gre za to, da bi sindikalne po-

kalnem merilu skrbneje zbirati sredstva v te namene (cesta mimo železniške postaje!). Prostor za družbene organizacije je pripravljen; mar je oprema res tako velik problem? Zakaj toliko oklevanja pri zahtevi prebivalcev po konkurenčni trgovini? Pohvaliti velja Svobodo, ki vzdržuje kino in godbo na pihala, mladi rod pa naj se resneje oprime dela v družbenih organizacijah.

To smo želeli povedati za letošnji krajevni praznik Straže, vsem prebivalcem in vsem delovnim kolektivom pa uspehe pristrčno čestitamo in jim želimo še novih delovnih zmag!

družnice na konferencah ugotovile organsko trdnost kolektivov.

Nasploh pa bodo morali na bližnjih konferencah analizirati vrsto drugih stvari. Sem bi pristeli upoštevanje predpisov in pravil, ki urejajo ekonomske in samoupravne odnose ekonomskih enot do podjetja ter odnos do množice novih oziroma spremenjenih predpisov, ki zadevajo tako podjetje kot posameznega delavca.

Nešporten odnos do tekmovanja

19. avgusta bi morala ekipa novomeškega Partizana odigrati prijateljsko tekmo z garnizonom iz Brezice. To srečanje naj bi bilo v okviru tekmovanja JLA. Dogovor za tekmo je bil sklenjen in domače odbojkarje je igralec Hrastar obvestil o nastopu.

Na dan predvidenega srečanja pa so bili na novomeškem igrišču razen kompletne ekipe iz Brezice le sodnik in organizator srečanja. Od domače ekipe je prišel samo Hrastar, pol ure po napovedanem času se je pripeljal še en igralec, o ostalih pa ni bilo ne duha ne sluha.

ZA KRAJEVNI PRAZNIK IN SLAVNO OBLETNICO POSILJA ISKRENE POZDRAVE Z NAJBOLJSIMI ŽELJAMI

GRADBENO PODJETJE »REMONTA«, STRAŽA

- KRAJEVNI ODBOR SZDL
- KRAJEVNI ODBOR ZB
- OSNOVNA ORGANIZACIJA ZKS
- KRAJEVNI ODBOR ZVVI
- KRAJEVNI ODBOR ZROP

»DOLENJKA« je osvojila trg z otroško konfekcijo

Specializiranih podjetij za izdelovanje otroške konfekcije je pri nas zelo malo, pa tudi izbira otroških oblek v trgovinah ni niti zadostna niti zadovoljiva. Zato je spodbuden primer »Dolenjke« iz Mirne peči, ki se je v zadnjem času opredelila predvsem za izdelovanje jopic za otroke od 2 do 10 let starosti. To je podjetju omogočila nabava novih strojev, ki počasi izpodrivajo ročno izdelovanje trikotaže.

S proizvodnjo otroške konfekcije se je »Dolenjka« postavila v ospredje izdelovalcev specializiranih trikotažnih predmetov. Okusno narejene jopice z najbolj izbranimi in izvirnimi vzorci so podjetju zlahka odprle pot na trg, posebno priznaje pa je »Dolenjka« dala tudi zvezna strokov-

na komisija, ki se je sestala na pobudo zveznega odbora za prireditev tradicionalnega sejma pod naslovom »Družina in gospodinjstvo«. Ta je pohvalila mirnopoške izdelke in priporočila, naj bi v prihodnje uporabljali cenejše surovine ter volno, pomešano s predivom. To bi zelo pocenilo njene trikotažne izdelke, kar pomeni, da bi se potrošnikom še bolj prikupili.

Dober plen Antona Jakšeta iz Orehovice

Divji prašiči so v Orehovici že dalj časa delali škodo na polju, zato so se tamkajšnji lovci odločili, da jim napovedo boj. Tako se je 8. septembra zbralo okrog šest lovcev orehoviške lovske družine in odšlo na prežo. Izredno srečo je imel lovec Anton Jakše iz Orehovice, ki je z dvema zaporednima streloma podrl samico, težko 140 kilogramov, in mladiča, ki je tehtal okrog 35 kg. Na tem območju je še več škodljive divjadi, zato bi kazalo organizirati bolj množičen pogon na divje prašiče.

Razširjajte Dolenjski list!

Rr.

Novomeška kronika

■ V času, ko se vsi tako zelo trudimo, da bi vsak na svojem delovnem mestu izpolnil naloge, ki so pred njim, so lenuhi in postopaci prave izjeme v naši družbi. Pa vendar tudi v Novem mestu nismo brez njih; nekateri se brez prave zaposlitve potikajo semtertja in se pustijo preživljati od svojih žena ali od družbe. Se hujši od njih so tisti, ki po malem pijančujujo po gostilnah in kavarnah ter tako radi izgubljajo poštene delovne ljudi. Nekaj takih udeev je menda kar stalno aboniranih v kavarnah in rekaterih gostilnah. Čeprav imajo po 24 ur prostega časa na dan, so s svojimi »naročili« najtežnji prav takrat, ko zapirajo gostinca lokal! Takrat začnejo psovati in zmerjati uslužbenke, so nedostojni, grozijo ljudem okoli sebe in se sploh obnašajo tako, kot se omikan človek nikjer in nikoli ne vede. Takega pijančka-izgubo smo lahko videli napol slečenege v terek ob pol dvanajstih dopoldne pred poslopjem Obč. LO, v ponedeljek ponoči pa je njegov padec razgrajal v kavarni na Glavnem trgu in zmerjal ljudi. Sodnik za prekrške pri ObLO bo opravil koristno in hvaležno delo, če bo proti takim posameznikom ostro nastopal in jih kaznoval, kakor predvideva zakon. Vsi pošteni ljudje mu bomo hvaležni, če bo skupno z organi LM dosledno ukrepal v vseh primerih, ko take redke izjeme med nami kalijo mir in onemogočajo oddih delovnim ljudem. Saj gre res le za nekaj izjem, ki pa postajajo prava sramota za mesto in našo družbo!

■ Poletje se poslavlja, saj je že močno cutiti jesen. V pone-

deljek jutraj je bilo v mestu le 7 stopinj nad ričjo, v terek pa 10. Opoldne je sicer še vroče, vendar je zvečer in jutraj že pravo jesensko vreme.

■ Zadnje čase je tudi kupcem v Novem mestu na voljo sodobnejša stanovanjska oprema, ki jo lahko vidimo v izložbi na Glavnem trgu nasproti bifeja. Podjetje »Dolenjka«, ki iz naših znanih pohištvenih tovarn nabavlja robo, je tako ustreglo številnim potrošnikom, ki stanujejo v stanovanjskih blokih, zaradi česar starega pohištva z velikimi omarami sploh niso mogli uporabljati. V tej prodajalni imajo na zalogi tudi preproge, ki jih prej v Novem mestu sploh niso prodajali.

■ Te dni so začeli asfaltirati Defranceskijevo ulico (od avtobusne postaje do bolnice). Dela naglo napredujejo, in kot vse kaže, se bolnikom in osebu te bolnišnice kmalu ne bo več treba bati prahu.

■ Vsi, ki so se prijavili za statistične pri anemariju dveh italijanskih filmov na Otočcu, ki bi se moralo začeti že 29. avgusta, ugibajo, če jih niso potegnili za nos. Če nekdajkrat so bili namreč pripravljene za odhod, v zadržem trenutku pa so zvedeli, da s snemanjem še ni nič. Mnogi so že udeležbo odpovedali, predvsem dijaki in nekateri uslužbeni, ki jim je dopust potekel. Kot smo zvedeli, bodo Italijani gotovo snemali na Otočcu, kdaj - pa ne vemo.

■ Zadnji ponedeljek je bil življski trg zelo dobro založen. Največ je bilo sadja, za katerega so gospodinje mnenja, da je predrago glede na kvaliteto. Slive so prodajali po 70 din, grozdje (kisloto) po 160 din, hruške po 80 din, dinje po 60 din, jabolka po 70 din, breskve po 100 din. Jajca so veljala 29 ali 30 din, fižol 100 din, kumare za vlaganje 180 din, kumare (navadne) 80 din, pesa 40 din, krompir 45 din, solata 150 din, ohrovt 80 din. Naprodaj je bilo precej drv po 3200 din meter, morske ribe po 220 din kg ter kokoši po 600-900 din.

■ Gibanje prebivalstva: rodila je Vida Baškovič iz naselja Majde Silc II - delkico. - Poročili so se: Miklavž Prišič, uslužbenec iz Jerebove 1, in Marija Zupancič, natakarica s Ceste komandanta Staneta 26; Zmago Kastelj, študent elektrotehnike iz Kasteljeve ulice 9 in Marija Saje, študentka prava s Ceste komandanta Staneta 10. - Umrla je Ivanka Mikolič, šivilja s Prešernovega trga 12, stara 81 let.

Na lanskih delavskih športnih igrah novomeške občine je »POKAL MNOŽICNOSTI« osvojil kolektiv Železnine. — Na sliki: člani podjetja Železnina v sprevodu s priborjenim pokalom

OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE

Učenci, ki so izpolnili šolsko obveznost (če so stari 17 let, niso pa dokončali vseh razredov osemletke) ne smejo več hoditi v redno osnovno šolo, temveč imajo možnost vpisa na osnovno šolo za odrasle. Starši velikokrat napačno ravna, ker ne omogočijo svojemu otroku, da ima vsaj 8. razredov osnovne šole. Posledice, ki jih tak otrok čuti, so skoraj nepopravljive. To se pozna posebno takrat, ko se hoče izučiti kakšne obrti in ga nikjer ne sprejmejo ali pa postavljajo pogoje, da dokonča osemletko. Tak otrok se ne more vpisati v nobeno srednjo ali njej sorodno šolo, ker nima izpolnjenega osnovnega pogoja: 8 razredov osnovne šole.

Da bi dobili osnovno izobrazbo ljudje z nepopolno šolo, se vpisujejo v oddelke za odrasle, kjer v tečajih predelujejo snov: v enem letu snov dveh razredov. Ko določen predmet obvladajo, se prijavijo na izpit-kolokvij. Vsak slušatelj večerne šole za odrasle dobi indeks, v katerega predmetni učitelj vpisuje opravljene izpite. Ker je veliko kandidatov za osnovno šolo za odrasle, sporoča osnovna šola »Katja Rupena« v Novem mestu, da bo vpisovanje v večerno šolo do vključno 24. septembra 1962. Pogoji je starost nad sedemnajst let. Začetek pouka bo 1. oktobra 1962.

UPRAVITELJSTVO ŠOLE

Z A B E L E Ž E N O

Stopil je na tehtnico, počakal, da se je umiril kazalec in skozi posebno odprtino spustil kovanec. Mož je bil malce trebusast, spričo tega je narasla radovednost ostalih, ki so čakali na prihod ljubljanskega vlaka. Okrog tehtnice se jih je nabrala dobršna desetina.

Tehtnica v posmeh, ali ...

Nov kovanec je zadržal v notranjost, vendar spet ni bilo nič. »Pretežak si,« je nekdo nagoovoril moža, ki je jezen stopil s tehtnice in sklenil, da bo sam poskusil. Ravnal je prav tako kot prvi. Prvič nič, drugič nič. Tretjič ni poskusil. Ker bi rad denar nazaj, je udaril po pločevinastem ogrodju osebne tehtnice, tik pod tablico, na kateri piše: »V KORIST ZVEZE SLEPIH JUGOSLAVIJE«. Ostali so se mu začeli posmehovati, toda na tehtnico, ki je štrikrat zatajila, ni stopil nihče več. — Tako se je dogajalo in se še dogaja: tehtnica na novomeški železniški postaji, ki so jo pred leti postavili z namenom, da bi se na tu način zbirala sredstva za slepe, že več mesecev ne dela. Nikogar ni, ki bi jo popravil oziroma odstranil. V tehtnici se zlagajo kovanci, kupček raste. Ali morda ne bi tisti, ki od časa do časa pobere take »prihranke« državljanov, poskrbel, da bi spet začela delati?

KMETIJSKA ZADRUGA

NOVO MESTO

obvešča vse interesente,

ki želijo oddati zemljo v zakup, naj prijavijo svoja zemljišča najkasneje do 20. septembra. Zemljišča bomo jemali v zakup na področju MIRNA PEČ, BRSLIN, LOČNA in v okolici ŠKOCJANA. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali za spomladansko setev. — Ponudbe pošljite na naslov: KMETIJSKA ZADRUGA NOVO MESTO, Društveni trg 1, p. p. 81.

Lepi uspehi, Celulozarja v Splitu

Pretekli četrtek so se plavalci našega kluba vrnili iz Splita, kjer so nastopili na finalnem tekmovalju II. zvezne lige. Na tekmovalju so bili doseženi boljši rezultati kot v finalu I. lige, ki je bilo istočasno v Dubrovniku. Časopisje splitskemu tekmovalju ni posvetilo nobene pozornosti, za rezultate v Dubrovniku pa se je porabilo precej tiskarskega črnila.

Prvo mesto v Splitu je zasedel "Mornar" iz Splita s 25.238, drugo "Crvena zvezda" iz Beograda s 24.027, tretje "Velež" iz Mostara s 20.787 in četrto "Celulozar" s 20.185 točkami. Izpadli pa so "Medveščak" iz Zagreba, "Rudar" iz Trbovlj, "Sibenik" in "Spartak" iz Ljubljane. S to zmago se je "Mornar" uvrstil v I. zvezno ligo.

iz katere je izpadlo "Primorje" z Reke.

Naj omenim samo rezultate domačih plavalcev.

Zenske: Vesna Breskvar je na 200 m prsno s časom 3.14,8 zasedla 1. mesto, drugo na 100 m metuljček v času 1.27,0; dosegla je nov slovenski članski in mladinski rekord na 400 m mešano v času 6.29,6, na 100 m prosto je z 1.22,0 dosegla sedmo in na 400 m prosto (6.24,3) osmo mesto; Meta Končija na 400 m mešano (7.41,4) in na 100 m metuljček (41,2) osmi mesti; pionirka Nevenka Zlatič na 200 m prsno (3.19,8) peto mesto; Bena Gregorič na 100 m metuljček (41,2) osmi mesti; hrbtno 7. (35,8) na 100 m prosto (1.22,3) osmo in na 400 m prosto (6.09,6), šesto ter Deja Gregorič na 100 m hrbtno (1.38,4) osmo mesto.

Moški: 400 m mešano: peti je bil Sandi Lilleg (5.45,8), sedmi Marjan Naraglav (6.17,3).

200 m prsno: peti Peter Kravos (2.57,9), šesti Rudi Iskra (3.02,6).

200 m hrbtno: drugi Peter Jesenšek (2.33,2) - tretji najboljši čas v državi, sedmi Starško Iskra (2.47,6).

100 m prosto: peti Andrej Svab (1,03), šesti Franc Humar (1,04,2).

400 m prosto: peti Toni Sulc (5,08,8), osmi Marjan Naraglav (5,21,7).

1500 m prosto: četrti Andrej Svab (20,28,1), sedmi Toni Sulc (21,25,1).

200 m metulj: peti Sandi Lilleg (2,49,6), šesti Toni Sulc (3,01,4).

Stafete: ženske 4x100 m mešano: četrto mesto Deja Gregorič, Zlatič, Breskvar, Gregorič B. s časom 6,02,4.

4x100 m prosto: 4. mesto (Breskvar, Gregorič B., Končija, Ravbar) s časom 5,37,6.

Moški 4x200 m prosto: 3. mesto (Svab, Jesenšek, Sulc, Humar) s časom 9,54,2.

J. B.

Marija Levičar: na 1. mestu!

8. septembra ob 10. uri je bila na prečnem letališču otvoritev IV. republiškega padalskega prvenstva. Kot gostje so se uvodne svečanosti udeležili: sekretar okrajnega odbora SZDL Novo mesto Miro Gošnjak, predsednik OBLO Novo mesto Ludvik Golob, predsednik občinskega odbora SZDL Tone Počrvina, sekretar obč. odbora SZDL Dušan Zupanc, tajnik okrajnega sindikalnega sveta Avgust Avbar, predstavniki delovnih kolektivov "Krk" in SGP Pionir. Ob navzočnosti gostov iz Ljubljane, Ptuj, Kranja, Lesc, Murske Sote, Celja in Novega mesta je svečanost začel predsednik Dolenjskega letalskega centra major Dimič. Sekretar okrajnega odbora SZDL Miro Gošnjak je nato spregovoril o razvoju dolenjskega letalstva in vsem tekmovalcem zaželel mnogo uspeha. Zatem so tekmovalci prejeli sopleke nageljnov, ki so jim jih

izročili zastopniki Dolenjskega letalskega centra.

Zaradi deževnega vremena se je tekmovalje začelo šele v soboto popoldne in se je pred okrog 4000 gledalci nadaljevalo v nedeljo, 9. septembra. Med tekmovaljem je bilo izredno lepo vreme, tako da so tekmovalci lahko izvajali odlične skoke. Med moškimi je zmagal Brezar iz Kranja, ki je zbral 791 točk, sledita pa mu Vavpotič (Ptuj) s 708 in Vrečko (Maribor) s 698 točkami. Novomeški tekmovalci Sepič, Prah in Hrastar so se razvrstili med 12. in 16. mestom. Najboljša tekmovalka je bila Marija Levičar iz Novega mesta, ki je zmagala s 645 točkami in v splošni razporeditvi tekmovalcev in tekmovalk zasedla odlično sedmo mesto. Za njo so bile: Smon (Maribor) 217, Plisnikar (Slovenj Gradec) 127 itd. Kot gostje so na tekmovalju nastopili tudi državni reprezentanti iz Hrvaške.

Okrajno prvenstvo v košarki

Tudi košarka se v zadnjih letih pri nas dobro razvija, predvsem v Novem mestu. Ker pa že nekaj let ni bilo okrajnega prvenstva in zaradi majhnega števila ekip ni možno izvesti igre, se dejavnost ni pokazala v javnosti. Zato se je odbor za košarko pri OZTK lotil izvedbe okrajnega prvenstva za člane, ki bo v nedeljo, 16. septembra na Loki v Novem mestu. Upamo da bo udeležba zadovoljiva. Pozivamo tudi tiste organizacije, ki razpis niso dobile pa bi želele sodelovati na tekmovalju, da se takoj prijavijo na naslov: TVD Partizan, Novo mesto, košarka.

30. septembra spet v Prečni!

Zadnjega septembra bomo imeli v okolici Novega mesta že drugo republiško športno prireditev. Tokrat se bodo na prečnem letališču zbrali modelarji in tekmovalci v modelni kategoriji leteljih kril. To bo prvo prvenstvo LRS v tej kategoriji. Novomeščani so v postavi Dušan Zupanc, Ivan Podpadeč, Adolf Sustar, Jože Uhan in Janez Penca favoriti.

Lep Lužarjev uspeh v Murski Soboti

Na slovenskem prvenstvu v streljanju na glinaste golobe, ki je bilo v Murski Soboti 19. avgusta, je zastopala Lovsko zvezo Novo mesto ekipa v postavi: Lužar (Gorjanci), Dim (Trebnje), Gregorič in Bule (Mirna) ter Ribič (Trebelno).

Novomeška ekipa je s 101 zadetkom od 160 možnih dosegla 4. mesto za Ljubljano (117), Mariborom (116) in Ptujem (103) ter pred Mursko Soboto, Celjem in Novo Gorico. Če upoštevamo, da je bila norma za udeležbo na državnem prvenstvu 75 odst. zadetih golobov, je rezultat sorazmerno dober.

Med posamezniki je zmagal Zadnikar (Lj.) s 35 zadetki, drugi je bil Dimič (Lj.) 34, tretji Brinovec (Brb.) 34, 4. Cukiati (N. G.) 21, 5. član novomeške ekipe Karol Lužar s 30 zadetki. S tem rezultatom je še ravno dosegel normo za udeležbo na državnem prvenstvu.

Streljanje na glinaste golobe je strelska in že dolgo let tudi

olimpijska disciplina. To strelsko zvrst podpira v našem okraju je Lovska zveza, prav pa bi bilo, da bi jo podprli tudi okrajni strelski odbor, posebno sedaj, ko kaže, da bo Strelska zveza Jugoslavije nudila izdatnejše materialno podporo streljanju na glinaste golobe, seveda le v okviru strelske organizacije. Prav bi bilo, da bi se glede sodelovanja pogovorila okrajni strelski odbor in LZ Novo mesto, strelci so v glavnem že vsi člani obeh organizacij.

Okrajno prvenstvo v odbojki

Okrajna Zveza za telesno kulturo v Novem mestu je razpisila okrajno prvenstvo v odbojki za člane in mladince, ki bo 7. oktobra v Brestanici v organizaciji TVD Partizan Brestanica. Tekmovalje bi moralo biti že ob odkritju spomenika, vendar ga zaradi tehničnih zaprek ni bilo mogoče izvesti. Tekmovalje bo zanimivo predvsem zato, ker ima zmagovalec pri članih pravico tekmovali v kvalifikacijah za vstop v II. republiško ligo. Borba bo verjetno med Partizanom iz Trebnja, ki je lani izpadel iz lige, in Partizanom iz Krškega, ki se že več let poteguje za vstop v II. republiško ligo. Ni pa izključeno, da se bo na tekmovalju pojavil še kak nov kandidat, kar velja predvsem za TVD Partizan Brestanica. Vabimo k čimvečji udeležbi!

Čez drn in strn pod Ljubeljem

V nedeljo ob 14. uri bo nedelječ ob ceste Tržič - Ljubelj I. mednarodna motociklistična proga prireditev. Po domače: pod Ljubeljem bodo tokrat vozili čez drn in strn, z motorji po travnatem, strmem in ravnem terenu, na katerem bo 25 do 45 stopinj nagnjena. Tekmovalci bodo morali s motocikli prikazati več drznih spustov in uprizoriti celbo vrsto naravnih skokov! Dirki se bodo udeležili tudi znani tuji motoristi. Pridite - AMD Tržič vas vabi!

Sadje za zimo

— Sveže sadje. V naših krajih zimska jabolka shranimo v kleti na izvlečnih policah, da jih lahko prebiramo.

— Suho sadje je posebnega pomena za prehrano pozimi, ker je bogato rudninjskih snovi.

— Konzervirano sadje, sadni sokovi in marmelade so priznani proizvodi naše industrije, lahko jih nabavimo ob vsakem času. V primerjavi s ceno svežega sadja na letošnjem trgu je tudi cena dosegljiva. Kdor ima sadje doma ali ga lahko poceni nabavi, se mu še vedno izplača domače konzerviranje, zlasti po načinu sterilizacije v patentnih kozarcih.

Osnove sterilizacije (kuhanje v sopari) so:

— čist patentni kozarec, pomit v raztopini sode ali detergenta,

— suh gumijast vložek in rob kozarca ter pokrov,

— zdravo, sveže, očiščeno sadje, olupljeno, izkoščičeno ali celo,

— sladkor po okusu,

— voda, da pokriva sadje v kozarcu,

— lonček za sterilizacijo s toplomerom. Namesto tega si pomagamo z navadnim loncem z dobro prilagojenim pokrovom. Na dno pod kozarec položimo desko, slamo ali krpo. Vode nalijemo, da sega do 3/4 višine kozarcev.

Čas trajanja sterilizacije je odvisen od trdote sadja, prav tako tudi višina temperature. N. pr.: češnje steriliziramo pri 80°C 15 do 20 minut (80°C ima voda, ko začne šumeti), hruške pri 90°C 20—30minut.

BRESKOV KOMPOT:

Dobro zrele, a še trde breskve olupimo, razpolovimo, izkoščičimo, vložimo v čiste patentne kozarce, zalijemo s primerno sladkano vodo, zapremo kozarec in pokrov pritrdimo z jekleno vzmetjo ter kuhamo v sopari 15—20 minut pri 80°C.

HRUŠKOV KOMPOT:

Zrele, a ne mehke hruške olupimo (polagamo v okisano vodo, da ne rjava), očistimo in razpolovimo. Do polovice jih skuhamo v vreli raztopini; na 1 liter vode 30—50 dkg sladkorja. Ohlajene vložimo v patentne kozarce, do-

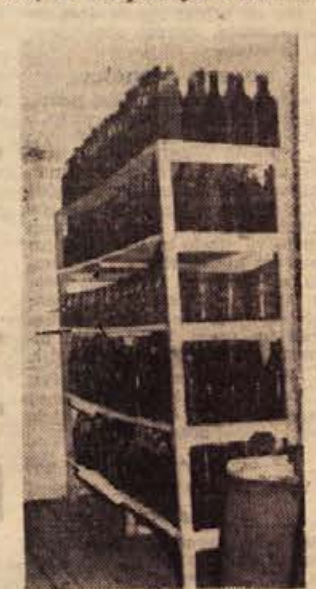
damo par klinčkov in skorjico cimeta, zalijemo s preostalo sladkorno raztopino, zapremo kozarce in steriliziramo pri 90°C 20 do 30 minut.

MESAN KOMPOT V NAVADNIH KOZARCIH:

V 1 litru vode kuhamo 85 dkg sladkorja in strok vanilije. Dodamo: 1 kg olupljenih hrušk, 1 kg olupljenih jabolk ali breskev, 1 kg češpelj pa malo pozneje, da se ne razkuhajo (lahko jih izkoščičimo ali tudi olupimo). Sadje rahlo premešamo, ko se zmešča (a ne razkuha), primešamo konzervama in takoj polnimo v pogrete kozarce. Še vroče zavežemo s celofan papirjem.

BEZGOV SOK:

Čiste bezgove jagode kuhamo z enako količino vode, da razpokajo. Pustimo

Takole so se lani pripravili na zimo v osnovni šoli v Globokem pri Brežicah. Posnemajmo jih, saj je prav zdaj čas za spravljanje sadja in pripravo sadnih sokov!

jih še nekaj minut, da spuste sok, ki ga nato precedimo skozi prtič. Na 1 liter soka damo 75 dkg sladkorja, prevremo in vročega polnimo v pogrete steklenice. Zavežemo z dvojnimi celofanom.

Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva

Novo mesto

V NEDELJO: velika avto-moto prireditev našega okraja!

Samo še trije dnevi nas ločijo od največje avto-moto prireditve, kar smo jih videli po vojni v našem okraju. Prireditev AMD društvo Novo mesto je doslej prejelo že več kot 300 prijav, pričakujejo pa, da se bo do konca tedna, ko poteče zadnji rok tudi za prijave iz Novega mesta, najbrž javilo še precej tekmovalcev. Tekmovalci bodo v ocenjevalni vožnji na 9 progah, in ne na 12, kot je bilo prvotno določeno, ker je AMD Sevnica odpovedalo sodelovanje zaradi praznovanja občinskega praznika, ker se je AMD Metlika v tekmovalju priključilo AMD Črnomelj in bodo oboji tekmovalci vozili po skupni progi, in ker iz AMD Dol. Toplice ni prijav.

Sindikalne organizacije iz občine Novo mesto, ki bodo sodelovale v tekmovalju v okviru letošnjih občinskih delavskih športnih iger, so prijavile 75 tekmovalcev. Iz AMD Šmarjeta je prijavljenih 20; iz AMD Novo mesto 30; iz AMD Trebnje 30; iz AMD Sentjernej kar 50; iz Novoteksa, ki sodeluje samostojno 25; iz Vidma-Krškega, Brežice in Črnomlja pa bo, kot sodijo, okoli 70 prijav, ker v času, ko o tem poročamo, prijave iz teh treh društev še niso dospete. V primerjavi s številom motornih vozil je brez dvoma najmanj prijavljenec prav iz AMD Novo mesto, zato društvo vse voznike še enkrat vabi, naj se do sobote prijavijo za udeležbo na tekmovalju.

Prebivalce vabimo k ogledu startov na vseh progah. Pričetki bodo povsod okoli 10. ure popoldne. Prve prihode na cilj ocenjevalnih voženj, ki je v Sentjerneju, pričakujejo ob 12. uri.

Za vse, ki si žele ogledati svojevrstno prireditev in manifestacijo motorizacije na naših cestah ter spretnostne vožnje, je v Sentjernejskem hipodromu, bodo iz Novega mesta do Sentjerneja v nedeljo vozili avtobusi. AMD Sentjernej bo oskrbel za vse dovolj pljače in prizrika.

V nedeljo ob 10. uri torej vsi na ogled startov v domačih krajih, nato pa v Sentjerneju na cilj in na ogled spretnostnih voženj!

Za prakso in za denar

Kam med počitnicami?

Ce imaš denar, se pač ni težko odločiti. Naša dežela ima toliko lepih krajev. Vendar je poleti tudi doma lepo. Dnevi so sončni in voda je tako prijetna za kopanje. Tako delajo nekateri...

Ostali pa gredo v brigade ali pa se zaposlijo. Eni zaradi obvezne prakse, drugi zaradi denarja ali pa zato, da spoznajo delo.

Obiskali smo jih nekaj med njimi in povedali so nam svoje misli o delu in odnosih v podjetju. Povprašali smo tudi nekatero vodilno uslužbenca za mnenje o honorarno zaposlenih dijakih in študentih. Tako je postala silka popolnejša.

Pa še tole: srečali smo jih že sredi avgusta, zaradi skromnega obsega našega domačega lista pa objavljamo pomenke z njimi šele danes, ko so nekateri izmed njih že spet v šolah.

Pri nas ločimo dve vrsti honorarno zaposlenih dijakov in študentov, nam je povedal direktor podjetja Pionir tovariš Ivan Kočevar. — Eni izmed njih so naši domači študenti, drugi pa so tisti, ki se zaposlijo v glavni zaradi denarja. Mnenja smo, da se študenti večinoma bolj obnesejo. Zavedajo se, da se bodo kmalu redno zaposlili v podjetju in je bolje, da se prej spoznajo s težavami, na katere bodo naleteli na delovnih mestih. Stipendiste, ki imajo vsako leto mesec dni obvezne prakse, za delo nagradujemo. Za osnovo pri tem pa jem-

ljemo njihov odnos do dela in do podjetja.

Gradbeno podjetje Pionir ima precej stipendistov in si tako pripravljiva nov kader za bližnji prihodnost. Vinko Beke, študent gradbene fakultete, je tudi med njimi. Zagledal sem ga na enem izmed novih stolpčev, ki rastejo v Bralinu. Povedal mi je, da dela letos na delovišču in se tako najbolje spoznava v bodočim delom. Neredko dela tudi čez delovni čas, saj zahtevajo nekatera dela hitro izdelavo in se ne more ozirati na osemurni delovnik.

Pred upravno stavbo podjetja sem srečal študenta arhitekture Zvoneta Pelka.

Nimam stipendije in sem se moral zaposliti — mi je dejal. — Denar, ki ga bom zaslužil, bom porabil za nakup novih knjig za študij. Ne morem pričakovati od staršev, da me vzdržujejo tudi med počitnicami, saj porabim veliko denarja že med letom, očetova plača pa ni velika. Upam, da bo letos bolje, saj bom morda le dobil stipendijo pri OLO Novo mesto. S tem bi se tudi starši precej oddahnili.

Dijaka gimnazije Jožeta Spilaha sem zagledal skozi okno na upravnih delovišču. Hoče spoznati delo. Za denar, ki ga bo zaslužil, si bo kaj kupil. Ni se pa še odločil, saj je toliko stvari, ki bi jih rad imel...

Marijeta Mevžek, ki bo letos v zadnjem letniku srednje ekonomske šole, je imela mesec dni obvezne prakse, vendar ji je pri Novolesu tako ugajalo, da bo delala še mesec dni.

Drugo leto bom končala, in dobro je, da se prej spoznam delo, ki me čaka. Tukaj so tako prijazni z menoj in mi vsi pomagajo, da bi se pri njih kar največ naučila — mi je zaupala ob koncu pogovora.

Tovarna zdravil Krka je podjetje, ki dobro skrbi za svoje stipendiste in ima vsake počitnice precej honorarnih usluž-

bencev. Študentka ekonomije Marijeta He je letos že drugo leto na praksi. Z odnosi v podjetju je zelo zadovoljna. Povedala mi je le to, da je veliko rednih uslužbencev na dopustu in jih morajo praktikanti seveda nadomestiti. Zato morajo večjih priškočij za pomoč pri delu, ki ni najbolj povezano z njihovo prakso in s študijem.

V propagandnem oddelku Farmisa sem se spoznal v dijakinjo gimnazije Cvetko Guček, ki se je lanske leto preselila iz Nemčije v Jugoslavijo. Rada bi si kupila nekaj knjig, pa se je zaposlila.

Z vsemi se odlično razumem — mi je hitela pripovedovati. — Nikoli nisem pričakovala, da se bom tako dobro počutila. Rada delam in tako spoznavam nove ljudi. Pred leti sem delala tudi v Nemčiji, toda tam je bilo delo napornejše. Kot šolar delo že težko ločim, potem pa moraš delati ko vsak uslužbenec ali pa še več. Delala sem kot pomožna moč v bolnišnici, vendar včasih tudi po 12 ali še več ur na dan.

Magistro Krke tovariščo Elico Rustja sem kar mimogrede vprašal o njihovih praktikantih. Z njimi so v glavnem zelo zadovoljni in jim akušajo razložiti vse probleme. Vsi pa se trudijo, da bi kar najbolj naredili vse, kar jim čujejo za delo.

Ljubljanka Lučko Cufar sem dobil ravno pri kosilu v novomeški bolnišnici, kjer je kot študentka 3. letnika medicine na praksi. V Novo mesto je prišla predvsem zato, ker so ji kolegi pripovedovali, da je prav prijetno. Letos sicer nima obvezne prakse, vendar je vseeno prišla, da bi se naučila kaj novega.

Se septemke dr. Tone Savelj mi je na prošnjo, da bi povedal nekaj o njihovih praktikantih, dejal tole: — Studentje medicine ne dobijo nobene nagrade za svojo prakso, nudimo jim le hrano in stanovanje. Kdor ima veliko prakse v naši stroki, tudi veliko pridobi. Skušamo jim pokazati čimveč novega in jim dajemo precej dela, seveda pod nadzorstvom. V veliko pomoč so nam zlasti v času dopustov, ko nam pomagajo pri nekaterih stvareh. n. pr. pisanju pregledov, ki bi nam vzele preveč časa, oni pa se pri tem učijo. Njihov odnos je vedno v redu in jih lahko le pohvalimo.

Mladi Afričan Ganafa Edi Jingo iz Ugande je letos na praksi v Novem mestu. O letopatih Dolenjske je slišal že od svojega prijatelja in mu ni žal, da je prišel. Najbolj všeč mu je Krka, ob kateri se pogosto spremlja v prostem času. — Letos še nimam obvezne prakse, ker bom šele začel študirati

medicino in bom postal bruc — mi je omenil, — vendar pa bi se rad spoznal z delom in medicinskimi izrazi, da bom lažje študiral. V Novem mestu je tako lepo in vsi so prijazni z mano. Rad bi dobro študiral, da bi se prej vrnil domov in da ne bi bil moja vlada jezer: namer.

Ker mi je ušel med njegovimi zadnjimi besedami smehljaj, mi je še zaupal, da se še malo lahko pogovarja v slovenskem, vendar pogosto v sproščnem pogovoru pozabi na slovnico. Vesel je, da se že lahko sporazume pri nas, saj tako hitreje pozabi na domov. Še je med prijatelji. Povedal mi je še, da bo oktobra postal tudi njegova domovina sprotodna kot Jugoslavija in bo potem tudi pri njih veliko lepše in boljše.

Zbrali smo samo nekaj sličic in obrazov. Pokazali smo nekaj mladih ljudi, ki se dobro počutijo pri delu, pa naj gre zaradi prakse ali pa zaradi denarja... Sine in Jože in ostali, ki pa raje zdeloglasno presedajo cele počitnice na cesti ali pa prespijo doma, se jim bodo morda celo smejali. Nikoli nisem šel poletiti v službo in se ne mislijo tako kmalu, saj jim ni treba. Tako je vendar lepše! Dobro je, da nekateri le mislijo drugače. JANEZ KOROŠEC

